

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

**SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER
ALT KOMİSYONU**

TUTANAK DERGİSİ

09 Mayıs 2012 Çarşamba

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER ALT KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

09 Mayıs 2012 Çarşamba

----0----

K O N U

Sayfa

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Tasarısı (1/605) (Devam)	1:61
--	-------------

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM	1:38
-----------------------	-------------

Zahit GÖNENCAN (Hak-İş Konfederasyonu Temsilcisi)	2:3
Kasım ÖZER (İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü)	3:4, 11:14, 20
Bülent PİRLER (TİSK Genel Sekreteri)	4:10, 11, 14:25
Ahmet ŞAĞAR (TOBB Temsilcisi)	10:11, 26:36, 46:47
Bülent AKKÖSE (Türkiye Gemi İnşa Sanayicileri Birliği Genel Sekreter Yardımcısı)	36:37

İKİNCİ OTURUM	39:61
----------------------	--------------

Yasemin ERTEKİN (TESK Genel Sekreter Yardımcısı)	39:42
Mustafa ŞAHİN (Hâkim) (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü)	43
Yusuf Kenan ÇAĞLAR (Adalet Bakanlığı Kontrolörler Kurulu Başkanı)	43:46
Emin ERA SLAN (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Temsilcisi)	46
Eriş BİLALOĞLU (TTB Temsilcisi)	47:50, 50:53
Mustafa GÜLER (TTB Hukuk Danışmanı)	50, 54
Nurten Çağlar YAKIŞ (TMMOB Temsilcisi)	54:61

Açılma Saati: 11.35

Kapanma Saati: 15.42

09 Mayıs 2012 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.35

BAŞKAN : Mehmet DOMAÇ

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun çalışmalarına başlıyoruz.

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Tasarısı'yla ilgili tarafları dinlemeye başlamıştık. Bu bizim alt komisyonun ikinci toplantısı, çok da uzatmak istemiyoruz artık yani yaklaşık yirmi gün falan oldu. Taraflar iyice düşünmüştür, üzerinde çalışmışlardır diye düşünüyoruz.

Önce işçileri dinlemiştik, işçilerin sendikalarını ve konfederasyonlarını dinlemiştik. Yalnız HAK-İŞ, kendilerinin bilgisi olmadığı için gelemediğini ifade etti. Dolayısıyla HAK-İŞ'le başlayacağız ve işçi temsilcilerini dinlemiş olacağız. Bugün HAK-İŞ'le başlayarak işçi temsilcilerini dinleyeceğiz, daha sonra işveren temsilcilerimizi dinleyeceğiz, daha sonra da meslek kuruluşlarımızı, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarımızı, diğer meslek kuruluşlarımızı dinleyeceğiz. Bugün herkesin görüşünü alacağız.

Bu görüşleri aldıktan sonra, daha sonra, önerileri varsa siyasi partilerimizin -ki olacak- bir sonraki toplantıda onları oturacağız tartışacağız, konuşacağız ve alt komisyon toplantımıza biz devam edeceğiz.

Şimdi HAK-İŞ temsilcisini böyle alabiliriz, buyurun lütfen.

Bu arada tabii bir olaydan da bahsedeyim. Ben aynı zamanda KİT Komisyonu üyesiyim. KİT Komisyonunda EÜAŞ tartışılıyor şu anda, içeride EÜAŞ var. Biliyorsunuz, geçtiğimiz yılın ikinci ayında Afşin-Elbistan'da büyük bir göçük ortaya çıktı. Bizim şu anki çalıştığımız yasaya çok denk düşen bir olay olduğu için söylüyorum, iş sağlığı ve iş güvenliğiyle ilgili çok denk düşen bir olay olduğu için.

6 Şubat 2011'de bir göçük meydana geldi orada. O göçükte 2 kişi toprak altında kaldı ve daha sonra uzmanlar çağrıldılar Afşin-Elbistan'a, ayın 7'sinde. Bu alanın uzmanları dediler ki: "Bu göçük artık tampon vazifesi yapar, bundan sonra göçük olmaz." Daha sonra onun 5 katı büyüklüğünde bir göçük meydana geldi. 100 milyon metreküp toprak göçtü ve altında 9 kişi kaldı, 5'i de mühendis olmak üzere ve hâlen altı ay çalışıldığı hâlde o 9 kişi çıkarılamadı toprak altından. Şu anki tartışma, olanaksız gibi gözüküyor, bir anıt mezar yapalım oraya tartışmaları var. Şimdi, biz, iş sağlığı ve iş güvenliği yasasını konuşuyoruz, onun alt komisyonundayız. İşte size bir büyük iş kazası ve bu iş kazasında ortaya çıkan sorumlulukların paylaşımı. Daha paylaşım yapılamadı, işte bir seneyi geçti, bir buçuk seneye yakın bir süre oldu, daha raporlar dahi gelmedi ortaya. Dolayısıyla biz öyle bir yasa

yapalım ki, öyle bir yasa yapmaya çalışalım ki bunları önce önleyelim, bu tür kazalar ortaya çıkmasın. Bu tür kazalardan kaçınamazsak da bunların sonuçlarını hızla alalım ve insanlarımızı bu konuda rahatsız etmeyelim, insanlarımızı bu konuda risklerle karşı karşıya getirmeyelim diye düşünüyorum. Bunu sizinle şunun için paylaştım: Taze bir olay yaşadığım için, çok taze, üç dakika önce yaşadığım için... Sordum “Ne oldu, rapor veren, burada kazı yaparsınız diyen öğretim üyelerini attılar mı üniversiteden?” diye, atmamışlar, ders vermeye devam ediyormuş öğretim üyeleri.

Buyurun.

HAK-İŞ KONFEDERASYONU TEMSİLCİSİ ZAHİT GÖNENCAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Alt komisyonumuza, başta zatıaliniz ve bütün katılan arkadaşlara saygılar sunarım.

Biz Konfederasyon olarak ilk komisyon toplantısında buna candan yürekten katıldığımızı, böyle bir eksikliğin yasa tasarısıyla giderilmesi gerektiğini açık yüreklilikle ifade etmiştik.

Bir de ben birkaç konuda teknik düzeyde bir görüş belirteceğim.

Kanun tasarısının 2’nci maddesinde “çırak” tabiri var, tanımlar maddesinde “genç çalışan” tabiri var. İkisi aynı anlama geliyorsa burada bir birlik sağlayalım diye düşünüyorum.

İkincisi, yine tanımlar maddesinde “iş kazası ve iş yeri, meslek hastalığı” konusunda tanımlar var. Bu tanımları 5510 sayılı Kanun’un 13’üncü maddesi çerçevesinde biraz eksik olarak yorumladık. Eğer böyle bir tanım yapılmasına gerek varsa 5510 sayılı Kanun’un 13’üncü maddesinde iş kazası tanımına ve meslek hastalığı tanımına eşdeğerde bir tanım yapmakta fayda olduğunu düşünüyoruz.

BAŞKAN – Sizin bir öneriniz var mı?

HAK-İŞ KONFEDERASYONU TEMSİLCİSİ ZAHİT GÖNENCAN – 5510 sayılı Kanun’un 13’üncü maddesi (f) fıkrası ile (k) fıkrası Başkanım. Yani kanun yazılım bakımından eşitlik sağlansın, hukuki problemler doğmasın anlamında.

Bir de 10’uncu maddede çalışmaktan kaçınma hakkı var. Bu 10’uncu maddenin 4 no.lu fıkrasında veya bendinde “İş sözleşmesiyle çalışanlar talep etmelerine rağmen gerekli tedbirlerin alınmadığı durumlarda tabi oldukları kanun hükümlerine göre sözleşmelerini feshederler.” diye bir hüküm var, doğru.

“Toplu sözleşme veya toplu iş sözleşmesiyle çalışan kamu personeli bu maddeye göre çalışmadığı dönemde fiilen çalışmış sayılır.” diye de düzgün bir hak koruyucu madde yazılmış fakat altında “Bu Kanun’un 21’inci maddesine göre iş yerinin durdurulması hâlinde bu madde hükümleri uygulanmaz bu maddede.” Diye... Muhtemelen 10’uncu madde olacak. Eğer 21’inci maddeye göre işin durdurulması veya kapatılması gibi bir şey doğarsa işçinin ücretini yani aylığını alamama gibi bir durum doğar ki böyle bir işçi, ailesinin geçimini sağlamak için başka bir yerde çalışması hâlinde, kıdem tazminatı alma hakkını da kaybedebilir. Burada bir hak kaybı söz konusu olabilir diye

düşünüyoruz. Onun için belki Bakanlık mensubu arkadaşlar bir düzeltme yaparlar veyahut da bu konuda bir açıklama yaparlarsa mutlu oluruz.

Bunun dışında diğer hususlarda...

BAŞKAN – Bu hususlarda Müsteşardan veya Genel Müdürden bir açıklama alabiliriz, onların niyeti bu olmasa gerek yani yazılırken bu niyet o niyet değildir yani.

HAK-İŞ KONFEDERASYONU TEMSİLCİSİ ZAHİT GÖNENCAN – İnşallah biz yanlış yorumlamışızdır.

BAŞKAN – Bir açıklama alırız.

HAK-İŞ KONFEDERASYONU TEMSİLCİSİ ZAHİT GÖNENCAN – Diğer maddeler konusunda söyleyeceğim bir şey yok.

BAŞKAN – Sayın Müsteşarım, Sayın Genel Müdürüm, bir yanıtımız olacak mı?

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÖZER - Konuşma bittikten sonra mı verelim Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Şimdi hemen verebilirsiniz, bir şey olmaz.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÖZER – Peki.

O zaman birinci cümleden başlayayım ben. Çırak ve genç işçi tanımı...

BAŞKAN – Orayı değil, bu en sonuncu, onu düzeltiriz.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÖZER – İşin durdurulmasını düzenleyen maddenin yedinci fıkrasında bahsedilen konu zaten işlendiği için tekrar başka maddeye gerek duymadık.

BAŞKAN – Evet, gayet güzel, doğru söylüyorsunuz, 7'nci fıkra bunu açıklıyor.

HAK-İŞ KONFEDERASYONU TEMSİLCİSİ ZAHİT GÖNENCAN – Diğer konularda görüşümüz yok.

Çalışma hayatımıza başarılı olması dileğiyle, büyük bir eksikliği gidermesiyle yasa çalışmalarınızda başarılar dilerim Sayın Başkanım.

Saygılar.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz, sağ olun.

Buyurun.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÖZER – HAK-İş'in...

BAŞKAN – Öbürlerine de mi yanıt vereceksiniz? Verin...

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÖZER – Çünkü daha sonraki konuşmacılar da tahmin ediyorum bu noktada bir açıklama yapacaklar.

BAŞKAN – Verin Genel Müdürüm, tabii.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÖZER – Şimdi, çırak ve genç işçi tanımı birbiriyle aynı değil, çırağın yaşı değişebilir, genç işçininse tanımı belli, belli yaş aralıklarındaki kişiyi tanımlıyor.

İkincisi, iş kazası ve meslek hastalığı tanımları... 5510 sayılı Kanun sigortacılık mantığı açısından iş kazası sayılan hâlleri tanımlar, belirler daha doğrusu. “Hangi hâllerde iş kazası meydana gelirse tazminat ödenir.” şeklindedir o maddenin düzenlemesi. Kaza tanımı yoktur orada. Bu kanun hazırlığı sırasında da çok tartışıldı. Hâlbuki biz burada, bu kanunla iş kazasının sözlük tanımını yapıyoruz yani sigortacılık açısından kaza şöyledir demiyoruz. Dolayısıyla 5510’ a uydurmak veyahut da onunla paralel olmak gibi bir şey söz konusu değil, bunu izah etmek istedim.

BAŞKAN – Bir şeyleri daha vardı.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÖZER – Meslek hastalıkları da aynı şekilde.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, işçi temsilcilerinden galiba DİSK’i dinledik, TÜRK-İŞ’i dinledik, HAK-İŞ’i dinledik, dinleyecek bir konfederasyonumuz kalmadığına göre işverenlere geçebiliriz.

Buyurun, sizden başlayalım. Türkiye’nin en büyük işverenisiniz.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER - Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri Bülent Pırler.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, biraz uzun olacak diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Olsun, fark etmez, bizim sabrımız var.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER -. Sabrınızı da aşabilirim.

BAŞKAN – Olsun.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER - Şimdi, efendim, taslak tabii çok yeni bir taslak. Demin söylediğiniz, gerçekten Türkiye’de önemli iş kazaları oluyor, gerçekten hepimizi de üzen iş kazaları oluyor.

İşte, bütün sorunumuz, gerçekten bu karşımızda olan taslak bu iş kazalarını önler mi önlemez mi? Siz kendiniz dediniz, 5 tane, 7 tane profesör gönderilmiş, tedbir...

BAŞKAN – Sayısını bilmiyorum ama...

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER -. Önemli değil, kaç tane bilmiyorum.

BAŞKAN – Önemli değil, 1 tane de olsa gönderilmiş.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Yani bunlar da uzmanları bu konunun. Onların aldığı tedbire rağmen yani gösterdikleri tedbire rağmen iş kazası tekrar olmuş.

İşte, bizim de korkumuz bu. Bu alınacak yani yapılacak, çıkartılacak kanuna rağmen acaba iş kazaları olacak mı olmayacak mı, buna bakmamız gerekiyor yani uygulama... Bir kanun çıkartmış olmak, iş kazalarının önüne engel olarak gelecek mi gelmeyecek mi, onu düşünmek gerekiyor.

Kişisel ve Konfederasyon olarak kanaatimizi söyleyeyim: Bu getirilen yasa bu haliyle, mevcut haliyle buna bir çözüm olmayacak. Üzülerek söylüyorum ama ne yazık ki yaklaşımımız bu.

Şimdi, niye olmayacak, onu tartışalım. Geçen bize üst komisyonda söz verdiğinizde genel görüşlerimizi aktarmıştık ama şimdi madde bazlı gitmek gerekecek. Ne gibi düzenlemeler yapmak gerekiyor, biraz onlara inmek gerekecek. Yaklaşık, bu maddeler içerisinde de 30-35 tane de değişiklik gerekiyor.

BAŞKAN – Yasa kaç madde?

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER -. Biliyorum efendim, biliyorum ama o kadar fazla fıkra var ki onu da düşünürseniz her fıkraya bir tane düzenleme olarak gerekiyor. 4' üncü ve 6' ncı maddelere bakarsanız kaç fıkra olduğu, 5' inci maddeye bakarsanız kaç fıkra olduğu ortada. Her fıkrada ayrı bir yaklaşım getiriyor, her fıkranın da ayrı bir misyonu var gibi yani madde metni gibi her fıkra, onu özellikle söylemek gerekiyor.

Şimdi, efendim, taslak bilindiği gibi yenilik olarak şunu getiriyor Türkiye'de: Bir tehlike sınıfı getiriyor, her iş yerini bir tehlike sınıfına göre ayırıyor. İşte, çok tehlikeli, tehlikeli ve az tehlikeli. Bir de bunun paralelinde bir risk değerlendirmesi gerekiyor ve risk değerlemesinin yapılmasını getiriyor.

Şimdi, bunlar hem Batı'da hem diğer ülkelerde, işte bu iş sağlığı ve güvenliğinde ilerlemiş ülkelerde uygulanan metotlar, bunlara çok fazla söylenecek bir şey yok. Ancak Türkiye'ye dönüp bakmamız gerekiyor diye düşünüyorum. Şimdi bu uygulanabilir mi? Yani bu yöntemlerle, bu yöntemi, iki faktörü Türkiye'ye adapte edebilir miyiz? Ben, isterseniz, birkaç tane veri vererek gitmek istiyorum burada, ilk önce tasarının ne kadar uygulanabilir olduğunu görmemiz bakımından.

Şimdi, efendim, biliyorsunuz iş sağlığı, güvenliği uzman sayısı... Bir kere başta şunu söyleyelim: Şu anda iş sağlığı, güvenliği bütün Türkiye'de uygulanıyor, esasında 50 kriteri var ama yanlış anlaşılmalarda var, 50 kriterine göre baktığımızda 30 bin iş yerinde 50 artı üstü. 30 binin altına indiğimizde yani 50 ve altındaki iş yeri sayısı yaklaşık 1 milyon 400 bin, bir kere bu veriyle başlayayım. Yani sistem 1 milyon 450 bin iş yerine hitap edecek şekilde, şu anda 30 bin iş yerine hitap ediyor. Yaklaşık yeni hedef kitle 1 milyon 400 bin, rakam olarak yine bizim gördüğümüz.

Peki, uzman sayımız ne kadar? A tipi uzman sayısı 207, B tipi 30, C tipi 3.381. İş yeri hekimi sayısı 6.204, şimdi bu da düştü tam gün yasasıyla, bu da aşağıya düştü. Verileri de vereceğim, kaç tane hekime ihtiyaç olduğunu vesaire.

BAŞKAN – Geneli hakkında konuşmaya devam ediyoruz.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Geneli hakkında konuşacağım efendim çünkü bunlar çok önemli. Bunlar olmadan o verilere giremiyorum.

Eğitim kurumu sayısı kaç tane bu eğitimleri verecek, bu belgeleri? 50 tane. Ortak sağlık birimi sayısı 177 idi, bugünkü sitede, Çalışma Bakanlığı sitesinde 173'e düşmüş. Peki, yine çok önemli burada çünkü tehlike sınıfını belirleyecek kişiler ve risk değerlemesini yapacak kişiler müfettişler Türkiye'de. Bunları onlar belirleyecekler, kanuna göre öyle çıkıyor, tasarıya göre öyle çıkıyor. Müfettiş sayımız 653. Bunların 324 tanesi teknik, bunların büyük bir çoğunlu da müfettiş yardımcısı.

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğündeki personel sayısı 317, bunların 141 tanesi uzman ve teknik personel, İSGÜM laboratuvar sayısı da 7, 42... Demin, Sayın Genel Müdüre soru sorabiliriz, öyle anladım. Ben Almanya'daki sayıları merak ediyorum efendim. Yani bu konuda Almanya'da kaç personel çalıştırılıyor, bunu ben çok merak ediyorum yahut da Avrupa'daki herhangi bir ülke.

Ben birkaç tane veri vereyim istiyorsanız, sadece Almanya'da önleme bütçesi olarak buraya ayrılan şey 12 milyon euro civarında. Sadece işverenlerin kurdukları sandıklar var orada BG'ler olarak adlandırılan, 4 bin tane uzman çalıştırılıyor, müfettişlerden bahsetmiyorum. Yani altyapıyı size arz etmeye çalışıyorum ben, hangi altyapıyla bu kanunu uygulamaya çalışacağız, onu arz etmeye çalışıyorum.

İkinci konu, 4857 sayılı... Bu çok da önemli bir konu olarak karşımıza çıkıyor, yine taslağın geneli hakkında konuşuyorum: 4857 sayılı İş Kanunu'muzda şöyle bir anlayış vardı iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin: İş sağlığı, güvenliği tedbirleri orada çok ciddi şekilde alınmıştır yani orada esasında hiçbir eksiklik yoktur. Şöyle dönüp baktığımızda, işte kanun çıktığından beri -2003/4857- bu kanunun çıkma nedeni, esasında işte yönetmelik yapılması. Yönetmelik iptal edilince onun tüzüğe çevrilmesi, tüzük olmayınca şey... En sonunda yasaya gelindi. Neyse, girmek istemiyorum o detaylara. Yani yönetmelik ve tüzüklerle yapamadıklarını buraya taşımış durumdalar. Çünkü şöyle de baktığımızda, hemen söyleyeyim, tasarının 11 maddesi yönetmelik ve tüzüklerle aynı, taslaklarıyla ama, aynı, bire bir, hiçbir değişiklik yok. Diğer maddeleri de dikkate aldığımızda, 4857 sayılı İş Kanunu ve ikincil mevzuatla paralellik öngörüyoruz. Birkaç tane değişiklik, işte 50 kriteri vesair filan, onları bir kenarda tutuyorum şu anda.

Peki, 4857 sayılı Kanun'daki esas nedir yahut da çalışma hayatındaki esas nedir? Sosyal diyalogdur, taraflarla birlikte yapılmasıdır. 4857'nin bütün maddelerini açın, taraflarla birlikte yapılmasını öngörür. Kurullar, kurumlar, müesseselerin hepsi, taraflarla birlikte yapılması... Yönetmelik çıkacağı zaman taraflara sorulur denilir. Kurul vardır, iş yeri kapatma kurulları, taraflarla kurulur. Şimdi bu taslağa baktığımızda burada tek bir anlayış var, sadece devlet. "Çalışma ve Sosyal

Güvenlik Bakanlığı olarak biz hepsini yaparız. Kapatırız da, tek bir müfettiş gider, iş yerini durdurabilir.” Şimdi, bu anlayışlar, hakikaten, çok açık söyleyeyim, çağdaş endüstri ilişkileri yaklaşımıyla bir kere hiç paralellik dahi arz etmiyor. Onu bir kere burada vurgulamamız gerekiyor.

Şimdi yine birkaç konu daha var genel eleştiri olarak getirdiğimiz. Teşvikler yok, rehberlik mekanizmaları yok. Ki Batı’da en fazla kullanılan iş sağlığı, güvenliği konusunda bunlar.

Şimdi, Başkanım, madde bazına inmek istiyorum. Bu söylediğim geneli, bütününe dikkate alırsak şu maddelerde şu şekilde değişiklik yani taslakla ilgili artık şu özerk yapı olsun, vesair yapı olsun, senelerce verdik. Taslaklar hazırlayıp da Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımıza arz ettik. Ama onların hiçbirisi dikkate alınmadı, bu taslak üzerinden gidiyoruz yıllardan beri ve bu taslak üzerindeki görüşlerimizi sadece madde bazında arz edeceğim size ki uygulanabilir hâle gelebilmesi bakımından bunları söylüyorum.

Şimdi, efendim, yine sosyal uzlaşma, tarafların sosyal diyalog süreçlerinden bahisle yaklaşıyoruz. Mesela tasarının 4’ncü maddesi (c) bendinde var. Üniversitelerden sonra şu ibarenin gelmesi gerekiyor çok net olarak. Net olarak cümle de söyleyeceğim efendim: “Sendikalar ve bunların kurucusu olduğu vakıflar” ibaresinin eklenmesini talep ediyoruz. Çünkü şu nedenle bunu talep ediyoruz: Demin bahsettiğimiz, sosyal, endüstri ilişkilerini düzenleyen aktörlerin taslaktan tamamen silindiğini görüyoruz. Şimdi buna baktığımızda da bunların da eğitimlerini veren kuruluşlar hem işçi hem işveren sendikaları ve bunların da eğitim kurumu oluşturma yapısını tamamen ortadan kaldırmışlar. Niye, anlamadık bunu. İş sağlığı, güvenliği kanununda bu kuruluşlara da eğitim kurumu olarak oluşturma yetkisinin verilmesi gerektiğini düşünüyoruz, iş sağlığı, güvenliği.

Efendim, yine 4’üncü maddenin (e) bendi.

BAŞKAN – Yani vakfın senedinde böyle bir şey yoksa da mı verilsin?

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Hayır efendim. Onların zaten hepsi eğitim vakfıdır yani eğitim vakfı olarak...

Başkanım, şöyle söyleyeyim: Bu yetki şu anda var, yetki kaldırılıyor.

BAŞKAN – Tamam, ben sadece bilgi açısından...

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Yani bunları çok net olarak söylüyorum. Mesela, bir tane örnek vereyim: MESS Eğitim Vakfımız.

BAŞKAN – Evet, anladım.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER -. Zaten bizdeki vakıfların hiçbirisi... Eğitim vakfı dışında hiçbir vakfımız yok, onu da özellikle arz edeyim. Bir de mesleki yeterlilik vakıflarımız var.

Efendim, yine tasarının 4’üncü maddesinin (e) bendinde çok önemli bir konu gözüküyor. Deniliyor ki bu demin bahsettiğim tehlike sınıflarına göre, A, B, C uzmanlar yetiştiriliyor, çok güzel.

Bunlar dışarıdan da temin edilebiliyor kanuna göre, bu da çok güzel yani sistem olarak. Ama deniliyor ki tamam, bunları bu şekliyle yaptık ama biz sadece mühendis, mimar ve teknik eleman diyerek bir tekel yaratırız. Şimdi, defaatle anlatıyorum: 30 bin iş yerinde 20 bin tane iş sağlığı ve güvenliği uzmanı var yani bu 50'nin üzerindeki, bunların çoğu da zaten... Bu 20 bin uzmanın yarısı teknik eleman değil efendim, yirmi yıldır da bu işi yapıyor. Şimdi bunu algılamakta çok zorlanıyoruz biz. A tipi uzmanları anlıyorum, teknik eleman alabilir. Şöyle bir varsayım... Mimar, iç mimar, yıllarca şey yapmış; sanayi tesisine gittiğinde ne yapacak, bana bir anlatır mısınız. Benim dolum tesislerimi görmüş mü hayatında bir kere? Şunu algılayabiliyorum: A tipi sertifikada, evet, teknik eleman kullanılabilir, mühendis kullanılabilir ama B ve C tipine niye zorunlu hâle getiriliyor, bunu algılamakta çok zorluk çekiyorum. İş yerimde benim 40 kişi çalışıyor. Sayın Müsteşarımız, hepsi de, arkadaşlarımız TİSK'e defaatle gelmişlerdir. Ben bu kanuna göre az tehlikeli iş yeriyim. Benim, arkadaşlar, teknik elemanım yok. Ben teknik, mühendis çalıştırmıyorum, ihtiyacım da yok. O arkadaşların Ulaş Bey'den çok daha bilgili mi olduğunu söylemeye çalışıyoruz? Hayır. Benim o arkadaşım o arkadaşlardan çok daha bilgili az tehlikeli iş yeri için. Ben bu arkadaşımı niye görevlendiremiyorum? Bunu anlamakta çok zorluk çekiyoruz. 20 bin tane eleman çalışıyor diyorum şu anda, 10 bin tanesinin işine son mu vereceğiz biz Sayın Başkan? Yani bunu algılamakta gerçekten çok zorluk çekiyoruz. B ve C tipine niye? A tipini anlıyorum ama B ve C'yi anlamıyorum.

Yine geçmemiz gerekiyor efendim. Yine sosyal diyalog müessesesi olarak, yine bir üçüncü konu olarak, yine 4'üncü maddenin (I) bendinde geçen "sahip" sözünden sonra gelmek üzere "birden fazla işveren veya" ibaresinin eklenmesini. Bu ne demek? Şimdi, işverenlerce -yani bir tek TİSK olarak düşünmeyin pek çok işveren kuruluşu var- Bir sürü ortak sağlık birimi kuruldu organize sanayi bölgelerinde, pek çok yerde.

Şimdi bu taslak diyor ki: "Hayır, işverenler tarafından kurulmuş olan ortak sağlık birimleri olmaz." Niye? Bir türlü anlamıyoruz biz bunu. Niye? Biz bunları kurmuşuz, işletiyoruz, gayet iyi sonuçlar da alıyoruz. Niye en başa dönüyoruz, tekrar gidip bunları şey yapacağız? Onun için bu -demin ifade ettiğim gibi- 4'üncü maddenin (I) bendinden sonra bu endüstriyel -söylediğim- ortak sağlık birimlerinde işverenlerce kurulmuş ve yıllardır faaliyette bulunan ortak sağlık birimlerince kurulma yetkisinin tekrar verilmesi gerektiğine inanıyoruz çok daha aktif olması bakımından.

Bakın, söylediklerimizin hepsi kanunun uygulanabilirliğini artırmaya yönelik tedbirlerdir -altını bir kere daha çizerek gidiyorum- yeni teklif birkaç tane getireceğiz, onlar da uygulamaya yönelik tekliflerdir.

BAŞKAN – Bülent Bey, burada "Türk Ticaret Kanunu'na göre faaliyet gösteren şirket tarafından kurulan" diyor. Yani o işveren olmuyor mu kurduğunda?

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Şöyle arz edeyim efendim: Demin vakıfların kurduğu şirketlerden bahsediyorsunuz siz.

BAŞKAN – Ben öyle bahsetmedim.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – İlla şirket kurduracaksınız.

BAŞKAN – Zaten herkes şirket oluyor Türk Ticaret Kanunu’na göre.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Buna gerek yok ki. Ortak sağlık birimini kurmak için illa şirket kurmaya ihtiyaç yok ki. Ondan sonra başlayacak...

BAŞKAN – Şirket kurmayı çok kolaylaştırdık biliyorsunuz.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Efendim onu biliyorum da, ondan sonra niye şeylerle uğraştıracaksınız bizi. Şirket kurduk, KDV şeyi olmak, vesaire. Ne gerek var bunlara? Kurulmuş yapılar var.

BAŞKAN – O yapılar yetmez canım, çok azlar. 173 tane mi?

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Yani illa şirket hâline getiriyorsanız çok kâr ederiz onu söyleyeyim. Biz bunu parasız yapıyoruz çünkü. Amaç çünkü burada paralı hâle getirmek. Ben şimdi söylemek... Biz bunları parasız veriyoruz.

BAŞKAN – Anladım.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Efendim, yine tasarının 4’üncü maddesi (o) bendinde “derecelendirilmesi” kelimesinden sonra “ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması” ibaresinin metinden çıkartılmasını teklif ediyoruz. Nedeni de şu: “Risk değerlendirmesi” kavramının kapsamının genişletilerek “risk yönetimi” tanımı ile karışmasını önlemek amacıyla değişiklik yapılıyor. Risk değerlendirmesi, risk yönetim sürecinin tamamını kapsamadığı, bu sürecin bir bölümünü oluşturduğu dikkate alınarak bu değişikliğin yapılması gerektiğini düşünüyoruz efendim.

Yine 4’üncü maddenin (ö) bendinin madde metninden çıkartılmasını öneriyoruz. Sağlık ve güvenlik destek elemanı...

Şimdi, tasarıyla iş yerinde iş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcisi bulunduruluyor, zorunlu tutuluyor. İş güvenliği uzmanı zorunlu tutuluyor ve iş yeri hekimi çalıştırma yükümlülüğü getiriliyor ve İlk Yardım Yönetmeliği -bakın, altını çizerek söylüyorum- uyarınca da bir ilkyardımcı bulunması öngörülüyor. Yani mevcut yasalarımızdan bahsediyorum, yapıdan bahsediyorum. Bunun üzerine bütün bu şeyler varken sağlık ve güvenlik destek elemanı olarak yeni bir... Anlamadık da ne olduğunu. Uygulamada fevkalade işyerlerinde karışıklığa yol açacak bir düzenleme olduğunu düşünüyoruz, çıkarılmasını öneriyoruz.

Yine, 5’inci maddeyle ilgili bir şey söyleyeceğim tasarının: Çünkü 5’inci maddedeki unsurlar -demin söylediğim gibi- yönetmelik maddelerinde tekrarlanan bütün unsurlar getirilmiş kanun maddesi hâline getirilmiş.

BAŞKAN – Genel Müdürüm not alıyor musunuz?

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÖZER – Evet efendim.

BAŞKAN – Tamam, bizde zaten var ayrıca, daha önce vermiştiniz.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Hayır, bunlar yok efendim. Bunları ayrıca size arz edeceğiz. Bunları çünkü öneri öneri veriyoruz, madde madde veriyoruz.

BAŞKAN – Tamam, peki.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Şöyle arz edeyim efendim: Niye bunu değiştiriyoruz? Yönetmelikte yer alabilecek hususların getirilip kanun maddesi hâline getirildiğini görüyoruz. Biz de diyoruz ki: “Buna ne gerek var?” 4857 sayılı İş Kanunu’nda yer alan hükümleri -iki paragraftır bunlar- aynı şekilde koyarsanız, bu kadar geniş geniş tatat etmeye de hiç gerek kalmaz. 4857 sayılı Kanun’daki hükümler de buna çok fazla şekilde yeterlidir. Bunu da özellikle vurgulamak gerekiyor.

Yalnız, 4857 sayılı Kanun’da şu ifade vardır: “Her türlü önlemi almak” ifadesi. Israrla bir daha söyleyeceğim bunu efendim.

Şimdi, bu 4857 sayılı Kanun çıkarken, ki o Kanun’un müzakereleri esnasında günlerce çalıştık, onu da burada vurgulamam gerekiyor. 4857 sayılı Yasa çıkarken 2003 yılında her türlü tedbir maddesi sadece 30 bin iş yeri için getirilmiştir.

Şimdi dönüp bakın “1 milyon 400 bin iş yerine de her türlü tedbir” diyorsunuz. Hâlbuki bunun bir mantığı var. “Makul olduğu ölçüde”, ILO normu böyle diyor. Pek çok Avrupa Birliği ülkesi, İngiltere de dâhil böyle söylüyor. AB yönergesi’ne de bakarız.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÖZER – Bütün işyerleri için geçerli.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Ben de onu söylüyorum zaten. 4857 sayılı...

BAŞKAN – Genel Müdürüm, şu 5’inci maddeyi bitirsin, zaten çok uzar bu. bu iki maddeyi bir toparlayalım çünkü Bülent Bey’in destanı uzun, daha yeni başladı.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – 6’ncı madde, 33 tane daha madde var.

BAŞKAN – Tamam biliyorum, destan uzun, onun için adım adım gidelim.

Sizinki kısa mı Ahmet Bey?

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Ben bir şey soracağım Sayın Başkan.

Maddeler bazında tekrar ele alınacak değil mi?

BAŞKAN – Yani, biz ele alacağız vekiller olarak. Artık, siz söyleyeceksiniz söyleyeceğinizi. Vekiller önermeleri varsa önermelerini verecekler.

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Usul olarak, bu aşamada mı söyleyeceğiz?

BAŞKAN – Bu aşamada hepsini.

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Hepsini?

BAŞKAN – Hepsini evet. Ama yine derdiniz varsa bize yazılı olarak verirsiniz, o da sorun değil yani.

Buyurun Bülent Bey, devam edin.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Efendim, yine arz edeceğim konu şu: 49'un altındaki işyerleri kapsama girdiğinde bu “her türlü” ibaresinin makul olduğu ölçüde İngiltere’de uygulandığı gibi, ILO normlarındaki 155 sayılı Sözleşme’de olduğu gibi, AB’nin ilgili sözleşmesinde de -şimdi, numarasını hatırlamıyorum- olduğu gibi bir kere düşünülmesinde fayda var. En azından bunun çok önemli olduğunu bir kere daha vurgulamamız gerekiyor. Bunun küçük işyerleri açısından önemine değinmek istiyorum.

Efendim, diğer bir unsurumuz şu: Şimdi, İş Kanunu ve İş Sağlığı Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği’nde -yürürlükte bunlar- iş yeri ve sağlık ve güvenlik birimlerinde “diğer sağlık personeli” yani böyle bir kavram yok, çalıştırılması zorunlu tutulmamışken ve tasarının da 4’üncü maddesinde bir tanım yokken, karşımıza 6’ncı maddede bir şey geldi: “Diğer sağlık personeli.”

BAŞKAN – Bülent Bey, 6’ya geçmeyelim isterseniz.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Başkanım, 5 ve 6, ben sırayla gidiyorum zaten.

BAŞKAN – Şimdi biz, sizinle, şimdiye kadar olanları Genel Müdürüm “Neler yaparak, neden bunları koydular?” bir karşılıklı görüşelim.

Evet, Sayın Genel Müdürüm sözü size veriyoruz.

Çünkü sizin destanınız uzun olduğu için en sonunda karışabilir.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÖZER – Sayın Başkanım, izin verirsiniz önce istatistiklerden, sayılardan başlamak isterim.

BAŞKAN – Tabii tabii, biz de bilgilениyoruz, iyi olur.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÖZER – Bülent Bey’in bu sayıları nereden aldığını bilmiyorum ama bir hayli eksik olduğu için ben tamamlamak isterim. En başta müfettiş sayısı çok eksik söylendi. 975 müfettişimizin 500 tanesi müfettiştir, baş iş müfettişi veyahut da iş müfettişidir, 457’si sadece yardımcıdır.

Yine, uzman sayılarına çok tenkit geliyor. Ben orada şu rakamı vermek istiyorum: Bizim bugüne kadar Bakanlığımızdan belge almış iş güvenliği uzmanı sayısı toplam 6.500 Sayın Başkanım. Ancak bunların 3.500 tanesi maalesef Danıştay tarafından durdurulduğu için geçerliliğini şu anda kaybetmiş durumda. Ancak bizim bu kanunun 5’inci maddesine ek, geçici 5’inci maddeyle tanıdığımız hak dolayısıyla ve Mayısın 13’ünde yapılacak olan testle iş güvenliği uzmanı, iş yeri hekimi imtihanı

sonucunda 9.500 adet iş güvenliği uzmanı olacak. Lütfen, bu sayıların not edilmesini istiyorum. 15 Mayıs itibarıyla veyahut da sonuçların açıklandığı 25 Mayıs itibarıyla Türkiye’de 9.500 adet iş güvenliği uzmanı olacak, bu kanunun da çıktığını varsayarsak.

Türkiye’nin bu kanun çıktığında ihtiyacı olan uzman sayısı 9.500. Yani bire bir sayı olarak karşı geliyor ancak A sınıfı uzman sayısı ile B sınıfı uzman sayısında iki yıllık bir gecikme olacağı için, yetersizlik olacağı için biz kanuna bir geçici maddeyle B’lerin A’NIN, C’lerin de B’nin görevini geçici bir süre yapabileceğini koyarak, o açığı da oradan kapatmış durumdayız. Yani, sürekli “Uzman yok Türkiye’de” cümlesinin çok yanlış olduğunu ve insanların fikirlerini yanılttığını söylemek isterim özellikle. İşyeri hekiminin zaten sayısı çok fazla, 30 bin işyeri hekimi var.

BAŞKAN – Kaç?

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÖZER – 30 bin.

BAŞKAN – İşyeri hekimi?

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÖZER – Evet, işyeri hekimi belgesi olan 30 bin kişi var.

BAŞKAN – Belgesi olan, tamam.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÖZER – Bunların 5.261 tanesi vizesini yaptırmış yani faal demektir bu. Yenileme eğitimine katılmış, vizesini yaptırmış. Bizim elimizdeki rakam, bu 13 Mayıs imtihanından sonra 8.230 civarında aktif işyeri hekimi olacağını düşünüyoruz. Ancak gerek aile hekimliği sistemini gerekse genel sağlık sistemini etkilememesi açısından işyeri hekimlerinin görevlerini mümkün olduğu kadar azaltıp Bülent Bey’in tenkit ettiği diğer sağlık personeli ile sağlık gözetiminin yapılabilir kısmını yaptırmak istiyoruz. Bu meyanda da 2.500 civarında işyeri hekimi ile -en fazla- iş sağlığı hizmetinin yürütüleceğine inanıyoruz ve projeksiyonumuzu, hesaplamalarımızı, görevlendirmelerimizi yönetmeliklerde bu şekilde düzenleyeceğiz.

Yani, Türkiye’nin 9.500 tane iş güvenliği uzmanına, 2.500 tane -en fazla- işyeri hekimine ihtiyacı var. Bu da 1 Haziran itibarıyla fazla fazla elimizde hazır olacak, birincisi bu.

İkincisi, “Altyapı ve personel yetersizliği” dedi, çok doğru, buraya katılıyoruz. Sayın Bakanımız da geçen katıldığı toplantıda zaten bunu söyledi, iş sağlığı güvenliği kurumunun kurulması ve yeterli destek personeliyle, kurum yapısıyla desteklenmesi gerekir şeklinde...

BAŞKAN – Sorun kurumda yani, kurumda eksiklik var öyle mi?

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÖZER – Yani kadro ve personel noktasında bizim şu anda bu hizmetin yürütülmesinin kontrolüne yetecek personelimizin olmadığını söyleyebiliriz.

Kurumlara orta sağlık guvenlik birimi veya eğitim kurumlarına ilave bir şeyin yapılması hususunda şu ağıklamayı yapmak isterim: Danıştay vermiş olduğu yurutmeyi durdurma ve iptal - yonetmeliklere dair- kararlarında “Kuruluş kanunlarında iş guvenliği uzmanı, iş yeri hekimi eğitimi verme yetkisi yoktur.” diye durdurdu. Gerek Bakanlığımıza gerek Turk Tabipler Birliğine gerekse Turk Muhendis ve Mimar Odalarına kuruluş kanunlarında yetki olmadığı iwin izin vermedi. Biz de son yaptığımız değişiklikte hem vergi adaletini hem eşit şartlarda rekabet ve hizmet verme sistemini sağlayabilmek iwin “Turk Ticaret Kanunu’na gore kurulmuş şirketler ortak sağlık guvenlik birimleri ve eğitim kurumları hizmeti versinler ve eşit şartlarda hizmet etsinler.” dedik. Oraya sendikaları yazmanın, vakıfları, dernekleri veyahut da başka kurumları yazmanın bu noktada eşitlik ve adalet olcuilerine uymadığını duşunuyoruz.

Uzmanların teknik olduğundan bahsedildi. Evet, iş guvenliği teknik bir konudur. Bu noktada duynanın hangi ulkesine giderseniz benzer yapıyı goreceksiniz. Bir iki tane istisna bulunabilir, sosyal branştaki insanlara iş guvenliği uzmanlığı yaptırıldığı soylenebilir. Ancak iş yerleri kendi inisiyatifıyla 1 kişiye “Sen iş guvenliğiyle de ilgilen. Personele baktığın gibi iş guvenliğiyle de ilgileniver.” demiş ve bu arkadaşımız da şarnaçar bu hizmetle iştigal etmiş ise bu arkadaşımızın iş guvenliği uzmanı olmak gibi bir hakkı doğar mı? Onu takdirlerinize arz ediyorum.

Risk değerlendirmesi bir butundur. Aldığım notlardan gidiyorum. Çalışılan yerde hangi risklerin olduğunu tespit eden yapı bu risklere karşı hangi tedbirlerin alınacağını da tespit etmesi gerekir, belirlemesi gerekir yani o risk var ama bu risk nasıl ortadan kaldırılacak, bunun da tedbirini mutlaka soylemesi lazım. “Burada ukur var, duşersiniz.” demek risk değerlendirmesinin tamamlandığını gostermez veya “Burada gaz var, zehirlenirsiniz.” demek risk değerlendirmesinin tamamlandığını gostermez. Onun iwin tanımı bu şekilde bir butun olarak yazdık.

Destek elemanı iş yerindeki herhangi bir kişinin iş veren tarafından atanması veya goevlendirilmesidir. Ek bir goevlendirme değildir, olmasının herhangi bir ek maliyet getireceğini duşunmuyoruz.

4857 sayılı Kanun butun işyerlerine şamildir, sadece 5’inci maddesindeki istisnalar hariç. Buradan şunu demek istiyorum -Bulent Bey’in yine bir yanlış yonlendirme oldu, kusura bakmasın- 4875 sayılı Kanun 30 bin iş yeri iwin çıkarılmış bir Kanun değil, 1 milyon 400 bin iş yeri iwin çıkarılmış bir Kanun. Ancak iş yeri hekimi, iş guvenliği uzmanı alıştırma mecburiyeti 30 bin iş yeri iwin dir, doğru. Kanunun tamamı değil, sadece 81’inci maddesi 30 bin iş yerine hitap ediyor. Bunu da bu şekilde duzeltmek isterim.

Diğer sağlık personeli -dediğim gibi- doktorun haricinde kalan hemşiredir, sağlık teknisyenidir ve buna benzer sağlık gozetiminde goev alabilecek, iş yeri hekiminin goevlerinin bir

kısmını üstlenebilecek diğer sağlık personelidir. Buradan da iş yeri hekimi ihtiyacının mümkün olduğu kadar azaltılmasını hedefliyoruz Sayın Başkanım.

Arz ederim.

BAŞKAN – “Her türlü tedbirin alınması konusu bize çok şey geliyor.” dedi Bülent Bey. Böyle...

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÖZER – Evet, her türlü tedbir 4857’de var, 1475’te var, ta bu İş Kanunu çıkarıldığı günden bu yana 3308’den bu yana yani 1930’dan bu yana “Her türlü tedbiri almak işverenin görevidir.” diye var. Sadece İngiltere’de istisnai bir uygulama var, “makul” veyahut da “anlaşılabilir” –“reasonably” diye tabir kullanıyorlar, Türkçeye tam anlamıyla onu çok mümkün değil ama- “yapılabilir” gibi bir tedbir var ama -şunu da hemen o zaman ben altını çizerek söylüyorum Başkanım- İngiltere’de işveren her şeyden sorumludur. İş güvenliği uzmanı çalıştırmak zorunda değildir, iş yeri hekimi çalıştırmak zorunda değildir ama iş sağlığı ve güvenliği hizmetini tam olarak yerine getirmek zorundadır nasıl yaparsa yapsın. Sosyal birine mi yaptırıyor, teknik birine mi yaptırıyor, işçisine mi yaptırıyor, hekime mi yaptırıyor? Ne yaptırıyorsa... Ama iş kazası olduğu zaman kodesi boyluyor hiç sorgusuz sualsiz. Sistemi ya tam getirelim yahut da hiç getirmeyelim.

BAŞKAN – Evet, Bülent Bey devam.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Başkanım, şimdi böyle olursa... Çünkü çeşitli ithamlar var benim söylediklerimin doğru olmadığına dair.

BAŞKAN – Siz de söylediniz, onlar da söyledi, mecburen bunlar olacak.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Doğru olmadığına dair benim bunlara cevap vermem gerekiyor her şeyden önce. Eğer sistemi öyle yapacaksak, her şeyden sonra cevap verdirecekseniz... Çünkü bendeki veriler Çalışma Bakanlığından alınmış veriler, “Yanlış” diyor. Kendi verilerini düzeltsinler İnternet sitesinden o zaman.

BAŞKAN – “Ben birbirimizi anlarız, belki önergelerle bazı değişiklikler yaparız.” diye her şeyin anlaşılabilmesi için bu çabayı harcıyorum. Yoksa işte siz söylersiniz hepsini, Genel Müdür, Müsteşar da hepsini söyler ve Komisyon toplantısı biter ve yine bildik şekilde devam eder. Bu olmasın istediğimiz için. Karşılıklı devam ederse Komisyon toplantısı bitmez bu defa.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – İşte ben de onu arz etmeye çalışıyorum. Benim her söylediğimin tabii ki karşılığı olabilir, cevabı olabilir Sayın Başkan ama o söylenenin de bende cevabı var.

BAŞKAN – Şüphesiz.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Şimdi böyle olursa bu müzakereye dönüşecek.

BAŞKAN – Evet, ama bu müzakereleri çok yaptınız önceden siz.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Ben Sayın Genel Müdürün söylediklerinin hiçbirine katılmıyorum ve gerekçelerini de söylerim. Çeşitli ülke örnekleri de veriyor, “Bir tane ülkede vardır.” diyor doğru değil. Yani burada ben sizinki doğru, benimki değil diye böyle bir tartışmaya girersem o çok yanlış bir şeye giriyor. Çünkü benim elimdeki veriler de Sayın Genel Müdürün söylediklerini yalanlıyor.

BAŞKAN – O zaman şöyle yapıyoruz: Siz birbirinize bu doğru-yanlış işlerini yazılı olarak verin, biz işimize devam edelim. Çünkü siz 6’ncı maddeden itibaren devam edin, topunu cevaplasın Müsteşarlık, ona göre... İkili ikili gidersek biz bunu bitiremeyiz, dediğiniz gibi itirazlarınız da uzun. Daha sonra birbirinizi “o eksikti, bu fazlaydı” diye yanıtlarsınız.

Buyurun, siz devam edin.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Peki, efendim. Yalnız şöyle söyleyeyim: Çok güzel kelime oyunları var, onlara girmiyorum.

Şimdi şöyle söyleyeceğim efendim: 6’ncı maddesinin birinci fıkrasında “iş yeri hekimi ve” kelimelerinden sonra “diğer sağlık personeli” ibaresinin de fıkradan çıkartılması gerektiğini düşünüyoruz. Demin de söylediğimiz gibi, bu şu ana kadar söylendiği gibi “Bu 4857’de vardı, vardı.” hiçbir yerde yok, yeni geliyor. Hem de gerekçeyi de dinlediniz. İşte “İş yeri hekimleri buna yetemezse onun yerine ikame edeceğiz.” gibi bir gerekçe dinledik. Ben fazla da yorum yapmayacağım bu konuda, çıkartılması gerektiğine inanıyoruz.

Efendim, yine çok net bir şey: 6’ncı maddenin üçüncü fıkrası “mekân” kelimesinden sonra gelen “eğitim” kelimesinin çıkartılmasını öneriyoruz çünkü şöyle bir şey: Konuyla zaten ilgili eğitim almış kişiye, uzman, “Bir de eğitim verin.” diyor işverene. O zaman bunun uzmanlığı nerede kaldı? Ben niye eğitimi vereyim onun? Bir de ayrıca bunda işveren sorumlu tutuluyor üstüne üstlük. Yani bunları hep tasarının kendi içindeki çelişkileri olarak düşünüyoruz.

Yine, 6’ncı maddenin beşinci fıkrası: Deniliyor ki işveren... Bunun da gerekçesini önce arz edeyim size: İş sağlığı ve güvenliği alanında tüm sorumluluk işverenin üzerinde yani taslağın ilk maddesi. Şimdi, burada “İşverenin iş yerindeki faaliyetlerini hizmet aldığı ya da görevlendirdiği kişi veya kuruluş da iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili mevzuata uygun olarak teknik ve tavsiyelerini dikkate alarak yürütür.” şeklinde değiştirilmesi gerekiyor. Nedeni de -demin söylediğim gibi- bütün sorumluluk işverenin üzerinde. İş sözleşmesinin kurucu unsurlarından olan bağımlılık ilişkisine aykırılık teşkil etmeyecek şekilde ve iş sözleşmesinden doğan tüm borç ve alacak ilişkilerinin esasları çerçevesinde düzenleme yapılması esastır. Onun için bu 6’ncı maddenin beşinci fıkrasının “İşveren iş yerindeki faaliyetlerini hizmet aldığı ya da görevlendirdiği kişi veya kuruluşlarının iş sağlığı ve

güvenliğiyle ilgili mevzuata uygun olarak teklif ve tavsiyelerini dikkate alarak yürütür.” şeklinde değiştirilmesi gerekiyor.

Efendim, diğer bir unsur: 6’ncı maddenin -demin söyledik- yedinci fıkrasıyla ilgili. Organize sanayi bölgeleri, alışveriş merkezleri gibi işyerleriyle şirket toplulukları açısından ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin işverenler tarafından kurulabilmesine yönelik düzenleme yapılmasında fayda görülüyor. O bakımdan 6’ncı maddenin yedinci fıkrasından sonra gelmek üzere bir fıkranın madde metnine eklenmesini düşünüyoruz. Fıkrayı da okuyacağım size: “Aynı mekân veya alanda faaliyet gösteren işverenler ile aynı holding veya şirket grubuna bağlı işverenler ortaklaşa kuracakları ortak sağlık ve güvenlik biriminden hizmet alarak iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yerine getirebilirler.” hükmünün getirilmesi gerektiğine inanıyoruz. Bu -demin söylediğimiz- hem AVİM’ler olsun hem organize sanayi bölgeleri hem de şirket topluluklarının kendi düzenlemelerini yapabilmeleri bakımından.

Yine, efendim, 6’ncı maddenin dokuzuncu fıkrasında şu ibare var: “Kamu sağlık hizmetlerinde tam süreli çalışmaya ilişkin mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla” ibaresinin metinden çıkarılmasını teklif ediyoruz çünkü tüm iş yerlerini kapsayacak olan ve temel dayanak noktalarından birini, iş yeri hekimlerinin oluşturduğu bu düzenleme tam süreli çalışma esasıyla sınırlandırılması nedeniyle iş yerlerinin fiilen iş yeri hekimi temin etmemeleri sonucu doğuracağından fıkroda değişiklik yapılması gerekiyor bize göre. Böyle bir değişikliğe ihtiyaç var.

Efendim yine -söyledik- 6’ncı maddenin onuncu fıkrasının (b) bendinde yer alan “iş yeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimi dışındaki diğer sağlık personeli” ibaresinden “iş yeri ve iş güvenliği uzmanını” şeklinde yani diğer sağlık personelinin buradan çıkartılması gerektiğini söylüyoruz. Dediğim gibi tanımlarda da yok, hiçbir yerde de yok. Bugüne kadar mevzuatımıza da girmemiş bir konudur ama burada var.

Yine, 6’ncı maddenin onuncu fıkrasında: Şimdi burada “ve belgelendirmeleri” kelimelerinden sonra gelen “unvanlarına göre” ibaresi var efendim. Neyin unvanına göre bu efendim, anlamadık? Yani iş yeri hekimi veya iş yeri uzmanı sahip olunan bazı unvanlara göre alınacak belgeler olmadığından dolayı bu ibarenin madde metninde ne aradığını anlamadık, onun için çıkartılması gerektiğini düşünüyoruz.

Bunun nedeni tabii başka şimdi girmeyeceğim o detaylara. Ne olduğunu biz biliyoruz bunun ama bir anlamı yok.

BAŞKAN – Başkaları da bilsin Bülent Bey.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Söylemek istemiyorum şu anda.

Bu özel, gelecekte bu müesseseler kurulduktan sonra belli bir kesime sağlanan bir ayrıcalık gibi bir maddedir bu unvanlarına göre.

Efendim, tasarının 6'ncı maddenin on birinci fıkrasında yer alan “Maliye Bakanlığının uygun ibarelerinden sonra gelmek üzere “işçi veya işveren konfederasyonlarının” ibaresinin eklenmesi ve ayrıca fıkranın devamında yer alan “Bilim ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve” ibarelerinden sonra gelmek üzere de “İşçi ve işveren konfederasyonu” ibaresinin eklenmesini teklif ediyoruz. İş yerlerinin doğrudan bir düzenlemesi yapılırken işçi ve işveren sendikaları konfederasyonlarının görüşleri alınmıyor, doğrudan Bakanlık kendisi karar veriyor. Bunu doğru bulmadığımızdan dolayı ve sosyal diyaloga uygun şekilde hareket edilmesi gerektiğinden dolayı... Şunu özellikle vurgulamam gerekiyor: Sürekli ILO'dan bahsediliyor, bu komisyonda işte pek çok toplu iş ilişkileri yasası görüşüldü, şu görüşüldü, bu görüşüldü, sürekli ILO geldi karşımıza, 87 denildi, 98 denildi, 144 denildi. Bunlar ILO sözleşmeleri, tek tek isterseniz isimlerini de vereyim, ona göre de düzenlemeler yapılıyor burada.

Efendim ILO'nun temel ilkesi şudur: Üçlü diyalogdur; işçi, işveren, hükûmet. Yani Bakanlığın bir birimi 144 sayılı sözleşmeyi -yani üçlü diyalogdur- görmezden gelebilir mi? Ben bunu çok merak ediyorum ama o taslakta görmezden geliniyor. Bunu algılamakta çok zorluk çekiyoruz.

Yine efendim, 6'ncı maddenin on ikinci fıkrasında...Buna benzer unsurları çok arz edeceğim size yani sosyal diyaloga ilişkin süreçlerin nerelerde nasıl kesildiğini. Orada şu var: Yani 12'nci maddesinde “bulundurularak” sözcüğünden sonraki bölümlünün “İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürünün Başkanlığında, Sağlık Bakanlığı, Bilim ve Sanayi Teknoloji Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, en çok üyeye sahip işçi ve işveren konfederasyonları ile Türk Tabipleri Birliğini, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinden birer temsilcinin oluşturduğu komisyonun görüşleri doğrultusunda Bakanlıkça çıkarılacak tebliğ ile belirlenir ve komisyonun çalışma usul ve esasları Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle tespit edilir.” şeklinde bir değişiklik önergesinde bulunuyoruz.

Şimdi şunu niye söylüyoruz onu da özellikle söyleyeyim, mevcut durumu arz edeyim size: 5510 sayılı Kanun'un 83'üncü maddesine göre belirlenen kısa vadeli sigorta prim tarifesine göre Bakanlıkça iş yeri tehlike sınıfları tespit edilmesi öngörülüyor. Mevcut durumda ve daha önceki yürürlükte olan -Sayın Genel Müdür bahsetti, ta 1475'lere kadar gitti, iş Kanunu'na kadar gitti- bu risk grupları ve -yeni adıyla- tehlike sınıfları sosyal tarafların yer aldığı bir komisyon marifetiyle yapılıyordu. Bugüne kadar da uygulamada hemen hemen hiçbir sorunla karşılaşmadık. Ama bir anda “Bakanlık yapar.” denildi. Yine -benim sosyal diyalog örneklerinden bahsediyorum- buranın sosyal taraflar tarafından ortak şekilde yapılması gereğinin altını çizmek istiyorum bununla ilgili olarak.

Şimdi efendim, 7'nci maddenin üçüncü fıkrasının sonuna da şu cümlelerin eklenmesi gerektiğini düşünüyoruz çünkü iş güvenliği uzman ve iş yeri hekimlerinin özenli çalışmaları açısından belgelerin iptaline ilişkin hükme kanunda yer verilmesi gerekiyor yani kanun sadece işverenlerin

üzerine yükümlülükler getirmiş. Peki, iş güvenliği uzmanı -demin söylediniz Başkan, siz kendiniz söylediniz- uzmanları getirdik, bunların hiç mi suçu yok? En azından şöyle bir ifade gelmesi gerekiyor...

BAŞKAN – Bunlar çok büyük uzmanlar, profesörler bunlar.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Efendim, bilmiyorum kimlerin olduğunu.

“Görevleriyle ilgili ihmal veya kusurlu davranışta bulunmaları nedeniyle ölümlü iş kazası gerçekleşmesi durumunda kişi ve kuruluşların iş güvenliği uzmanlığı veya yetki belgeleri iptal edilir.” gibi bunları da daha düzgün çalışmaya itecek bir ibarenin buraya konulması gerektiğine inanıyoruz, maddeye önerimiz budur.

Yine, efendim, çok önemli bir konu, 8’inci maddenin 6’ncı fıkrasından bahsediyorum. Hangi işlerde risk değerlemesi yapılmamış olması durumunda işin durdurulacağı... Şimdi, iş değerlemesi için söylendi, 6.900 kişi vesaire, neyse girmeyeceğim rakamlara. Rakam olarak işte 1 milyon 400 bin iş yeri olduğuna göre ne olur kişiye bir bölün kaç iş yeri kişinin üzerine düşecek, onu göreceğiz, onların detayına girmiyorum, A, B, ve C tiplerine de girmiyorum, o eleştirileri şey yapıyorum. Kaç uzman vardır, 9.500 kümülatif söylersiniz, bunların yüzde 50’si C tipi uzmandır, sadece az tehlikeli iş yerlerine bakar, A tipinin kaç tane olduğu belli değildir, bu detaylara, bu tartışmalara girmek dahi istemiyorum. Sayın Başkan, demin “Yapma.” dedi, onun için yapmayacağım.

BAŞKAN – Neyse söylemiş olayım ama.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Yapmayacağım ama bunu.

Şimdi, efendim, risk değerlemesini Bakanlık yapacak, yapmamış; “İş durduracağım.” diyor. Ya, nasıl yapıyorsunuz? Algılayamıyoruz. Şimdi, şunu yazmak gerekiyor, bu maddenin şu şekilde değiştirilmesi gerek: “Çok tehlikeli ve tehlikeli sınıftaki iş yerlerinde işverenler iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapmak ve yaptırmakla yükümlüdür. Bakanlık az tehlikeli iş yerleri için gerekli araştırmaları yaparak iş sağlığı ve güvenliği açısından asgari riskleri ve bu risklere yönelik tedbirleri belirler. İşverenler Bakanlıkça belirlenen risklerin önlenmesi için alınacak tedbirleri iş yerine adapte etmekle yükümlüdür.”

Şimdi, efendim bu niye geliyor, onu hemen arz edeyim size. 3 kişiyi iş yeri çalıştırıyor, 3 kişi, az tehlikeli iş yeri yani gayet doğal. Şimdi, buraya gidip adama diyorsunuz ki: “İş yeri hekimi gelsin, iş güvenliği uzmanı gelsin, diğer uzmanlar da gelsin, belli bir para ödensin bunlara. Söylenen sistem bu aynen şu anda. Onlar da: “İşte şu avizenin şeyi şudur, böyle olsun.” Ya bunlara ne gerek var? Az tehlikeli iş yerlerinde çıkarılacak bir formatla Bakanlık tarafından bunlar gayet rahatlıkla yapılabilir, bunların listeleri de bellidir, pek çoğu yapılabilir şimdi bunların, herkes de görüyor bunları. Bu iş yerlerinde, az tehlikeli iş yerlerinde en azından kendileri tedbirlerini alırlar. Tabii ki iş kazası olduğunda mükellefiyetleri zaten burada yığınla yazılmış. Niye buralara tekrar gidip gidip iş

yeri kapatma, bu değerlendirmeyi uygulama gibi bir sürü şeyle uğraşıyoruz? Bunu anlamak da mümkün değil. Sonunda da teklifimiz, bu geçiş sürelerine ilişkin teklifimiz de var bunlara yönelik olarak.

Efendim, 12'nci maddenin 1'inci fıkrasının (b) bendinde sağlık muayenelerinin Bakanlıkça belirlenen esaslar doğrultusunda yapılacağı dikkate alınarak keyfî taleplerin önlenmesi amacıyla bendi yeniden düzenliyoruz. Orada da diyor ki: "Çalışanların talebi ve talep etmeleri hâlinde..." Ben şimdi sormak istiyorum: İş yerine bu şey geldi, bu kanunla geçti. Her iki günde de bir talep ediyor arkadaşımız. Bu kötü niyet. Bu kötü niyete niye kanunda yer veriyoruz, bunu anlamakta çok zorluk çekiyoruz. Bu ibarenin çıkarılması gerekiyor.

Yine Tasarı'nın 13'üncü maddesinin 5'inci fıkrasında "zorunluluğu bulunan" ibaresinden sonra gelmek üzere "ağır ve tehlikeli" ibarelerinin eklenmesi... Çünkü mesleki eğitim zorunlu, ağır ve tehlike işler açısından olması gereken bir unsur. Meslek standartları çalışmaları çok güzel yani meslek standartlarına atıf var, saygıyla da karşılıyor, en fazla da uğraşan kurumlardan bir tanesiyiz, okullarını dahi kuruyoruz şu anda. Ama daha bu çok başlangıç aşamasında, yani "Mesleki eğitim sertifikası olmayan çalıştırılmaz." demenin bir anlamı yok burada ve gerçekten mesleki eğitim sistemimizin sınırlı kapasitesini de dikkate alırsak en azından bunu ağır ve tehlikeli iş yerleriyle sınırlı tutmakta fevkalade fayda görüyoruz, onu özellikle vurgulamak gerekiyor.

Yine 13'üncü maddesinin 7'nci fıkrası şöyle söylüyor: Bir ilave öneriyoruz, bu eğitimin, işletmenin maliyetinin artırılmaması amacıyla amaçlanan bir unsurdur, çünkü eğitim sürelerinin haftalık çalışma süresinin üzerinde olması hâlinde bu süreler fazla sürelerle çalışma veya fazla çalışma olarak değerlendirilemez. Yani bir hafta boyunca, çünkü eğitim sürelerini biliyoruz -bu mesleki ve teknik eğitime ilişkin, iş sağlığı güvenliğine ilişkin eğitimlerin süreleri- binli saatlerden bahsedildiğini biliyorsunuz, çeşitli eğitimlerde. Bunları biz mi karşılayacağız?

BAŞKAN – Kaçlı saatler?

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Programına göre değişıyor Başkanım. Yani şu anda bir süre vermek istemiyorum ama gerçekten çok büyük programlar var. İş sağlığı güvenliğine ilişkin dört yüz küsur saatlik program biliyorum. Kimya sektöründekinin şu anda ne kadar olduğunu bilmiyorum ama gerçekten çok uzun sürelerle eğitimler yaptırılıyor bu konularda.

BAŞKAN – Dört yüz küsur saat.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Evet, var. Size bunun eğitim programını da getireceğim.

BAŞKAN – Master yapıyorlar dört yüz küsur saatte.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÖZER – Kırk saatlık modül eğitimleri var mesleki eğitim için. Ağır ve tehlikeli işlerde eğitim alması gerekenlere Millî Eğitim Bakanlığı otuz altı ila kırk saat arasında değişen modül eğitimler geliştirdi, onları veriyorlar.

BAŞKAN - Otuz altı, kırk saat...

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Sayın Genel Müdürüm şöyle arz edeyim, ne olur konuya bir kere daha dikkatli bakın: Kimya sektöründe mesleki ve teknik eğitim verdiniz mi?

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÖZER – Millî Eğitim Bakanlığı veriyor, biz vermiyoruz.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Ya, şimdi, böyle söylüyorsunuz ben de cevabını veriyorum. İş sağlığı ve güvenliği konusunda Millî Eğitim Bakanlığıyla bizim yaptığımız anlaşmayı biliyor musunuz? Eğitim modülünü bizim oluşturduğumuzu biliyor musunuz? Çünkü hiçbir okulda yoktu. O zaman da bana bunu söylemeyin. Dört yüz saatlerle şeyi ben, argümanını size söylüyorum.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ KASIM ÖZER – Madem siz yapıyorsunuz küçük tutun o zaman, kısa tutun Bülent Bey.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Niye küçülteyim, ben doğru düzgün eğitim vereceğim. Amacımız bir yerden bir şey kaçırmak değil ama bana gelecek yükü de sizin hafifletmenizi öneriyorum.

Yine Tasarı'nın 16'ncı maddesinin 2'nci fıkrası efendim: Burada şeyler vardır, 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'ndan gelir bu. 34'üncü maddesindeki hükme paralel düzenlemedir bu. Yani şudur: İlk 2, "2 temsilci" ibaresi vardır yani 0'la 50, 50'yle 100 arasındaki, sonra bunlar artırılmış. Hâlbuki kanunumuz böyle demiyor, 101-500 arasındaki bulunan iş yerlerine 3 temsilci, 501-1.000 arasında... Şöyle bir mantık var, bunu algılamakta biz çok zorluk çekiyoruz. Yani bugüne kadar bu uygulamada biz hiçbir sorun yaşamadık, Bakanlığın da yaşadığını sanmıyorum. Ama yeni bir tanım çıkıyor ya, yani "Biraz rahat duralım." şeklinde bir yaklaşım... Niye ya? Yani Sendikalar Kanunu'nun 34'üncü maddesinde bu hüküm düzenlenmiş, niye biz bunu bir daha bir daha vurguluyoruz? Bunu anlayamıyoruz.

Yine 16'ncı maddenin 6'ncı fıkrası yani bu sendikalı iş yerleri açısından mükerrer görevlendirmelerin önlenmesi amacıyla düzenlemedir. "Temsilci olarak da görev yapabilir." ifadesi yerine, "temsilci olarak görev yaparlar." şekline çevrilmesi gerekiyor. O vurgunun hukuken çok farklı yerlerde kullanılabileceğini, "olarak da" ifadesinin farklı bir ifade olduğunu söylemem gerekiyor.

BAŞKAN – Ama o zaman emir kipiyle yalnız o olur anlamı çıkar Bülent Bey.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Hayır, zaten o görevi var. Temsilci olarak da görev yapıyorlar Başkanım, burada bir sıkıntı yok, kanun zaten öyle düzenlenmiş.

BAŞKAN – Hayır, iş sağlığı ve iş güvenliği... “Çalışan temsilci olarak da görev yapar.” dediğimizde yapmayabilir de anlamı çıkar, sizin söylediğinizden ikisini de yapar anlamı çıkar.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Evet ikisini de yapar anlamı çıkıyor, zaten hedef o. Yani bütün ILO normlarında, şeyde “İkisini birden yapsın.” diyor bu görevi

BAŞKAN – Siz öyle diyorsunuz.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Evet, zaten... Ben demiyorum, uluslararası normlar bunu söylüyor.

BAŞKAN – Peki, tamam.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Efendim, yine 17’nci maddenin 2’nci fıkrasının (ç) bendinin başındaki “işveren” sözcüğünün çıkarılmasını ve söz konusu bentte yer alan “görevli birer” ibaresinden sonra gelmek üzere “en fazla üyeye sahip işveren sendikaları konfederasyonunda üç” ibaresinin... Şimdi, konseyin oluşumu, bu tip şeylerde mesela ekonomik şey var, yine İş Kanunu’nun 114’üncü maddesinde sanıyorum, yanılıyor olabilirim, mesela üçlü danışma kurulu var, orada üç konfederasyon var, tek işveren konfederasyonu olduğundan dolayı orada da üç tane görev diziminde üç tane sandalyemiz var. Genellikle bu karşılıklılık ilkesine göre gerçekleştirme, teklifimizin kökeninde bu yatıyor yani onu rahatlıkla söyleyeyim, “üç” ibaresini bunun için getiriyoruz.

Efendim, yine geçeceğim, birkaç taneyi atlayarak gidiyorum, bu önemli bir konu. Şimdi, efendim, inceleme ve teftiş yetkisi, 20’nci maddenin 2’nci fıkrasındaki “inceleme” ibaresinin çıkarılmasını teklif ediyoruz. Gerekçesi de şudur: İnceleme ve teftiş yetkisi 4857 sayılı İş Kanunu ve İş Sağlığı Güvenliği Kanunu açısından iş müfettişlerine aittir. İncelemeyi burada yazarsanız bu yanlış anlamalara yol açacaktır, bunun kaldırılmasını ifade ediyoruz.

Az kaldı Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sabırlıyız, dağları deler sabrımız sen merak etme.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Bundan sonraki konular biraz daha değişik. Efendim, yine geldik 21’inci maddeye ilk beş fıkrasının metinden çıkarılmasını öneriyoruz.

BAŞKAN – İlk beş fıkrası mı?

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – İlk beş fıkrası efendim.

Bu da nedir hemen söyleyeyim size. O kadar şey yapmayın, ben özetini söyleyeyim, okumayacağım maddeleri.

Şunun için söylüyoruz, deminden beri bahsediyorum, eski kanunlarımızda şu vardı: Bir komisyonumuz vardı, iş yeri kapatma yahut da işi durdurma için bir komisyon marifetiyle hareket

ediliyordu. Şimdi, sadece bir müfettiş iş yerine gidip iş yerini durdurabileceğini söylüyor. Yani gidip işi durdurabileceğini söylüyor, iş yeri kapatma yok burada, onu söyleyeyim, işi durduracak. Şimdi, olabilir... Sonra da diyor ki... Bir kere kapattığınız zaman, kapatabilirsiniz, tamam da en basit olayda bile durdurabilirsiniz de işvereni savunma hakkı nerede burada? Biz bunu göremedik burada.

İkincisi, tekrar iş yeri durduruluyor ve kapatılıyor, sonra da bunun tekrar şeylerini yerine getirip de “Yaptı mı, bu işi durdurma gerekçelerini yerine getirdi mi?” gibi yine 3 iş müfettişinden oluşan bir “Evet, Bakanlık komisyonu “Bunları yaptı, açılabilir.” şeklinde karar veriyor. Bu arada sadece şeyimiz var işveren kesiminin, mahkemeye gidip başvurup da işte vesaire vesaire. E, şimdi bu tip müesseseler, bakın, çağdaş endüstri ilişkilerinde çok içten... Bunu herkes de, Bakanlıktaki arkadaşlarım da gayet iyi biliyorlar. Sorunlar üçlü yapıyla çözülüyor, bunları üçlü yapıyla çözecek müesseselere ihtiyacımız var. Mevcut 4857 sayılı İş Kanunu’nda dahi 5 kişilik bir komisyon vasıtasıyla bu kararların alınacağı ifade ediliyor. Demin de söylüyorum, sosyal diyalogu tamamen ortadan kaldıran bir taslak olduğundan dolayı bu komisyonların eski kanundaki gibi devam etmesi gerektiğini bir kere daha söylüyorum. Yani herhangi bir şey söylediğimiz yok, aynı hükümler kalsın, 4857 sayılı İş Kanunu’ndaki hükümler kalsın ilk beş maddede, onu özellikle söylememiz gerekiyor. Hem işçi ve işveren temsilcilerinin katılımı ve işin durdurulması ile yaptırımın uygulanmasını, bu şekliyle bir müesseseye, mevcut kanundaki müesseseye tekrar dönülmesini özellikle öneriyoruz.

Şimdi, efendim, yine 22’nci maddenin 12’nci fıkrasında “inceleme ve” ibaresini... Burada ilginç bir şey var, inceleme sonucunda da teftiş vermemenin getirdiği müeyyide uygulanıyor “8 bin” ibaresi. Yani teftişle incelemeli müeyyideler aynı olmaz. Bunun düzeltilmesi gerektiğini yani 3 bin olur, 4 bin olur ama teftiş vermemeye inceleme vermemenin müeyyidesini, 8 bin lirayı da niye aynı yerde tuttular, o anlaşılır gibi değil.

22’nci maddenin 2’nci fıkrasının son cümlesi ve 4’üncü fıkrasının son cümlesi, 8’inci fıkradaki “aynı maddede öngörülen yönetmeliğe uyulmayan her madde için 100 TL” ibaresi, 11’inci fıkradaki, aynı maddenin 6’ncı fıkrasında “belirtilen yönetmeliğin uyulmayan her bir madde hükmü için işveren veya vekiline 100 TL” ibaresi 15’inci fıkra da var. Şimdi, bu nedir, onu söyleyeyim. Yönetmelikler yok ortalıkta cezası var yani doğmamış yönetmeliğe ceza yazılmıştır, bunu söylüyoruz. Yani ne kadar hukuka uygundur lütfen bir oturun düşünün. Yani “Ben yaparım.” demekle olmuyor, hakikaten hukuka uygunsuzluk var burada, bunun altını özellikle çizmek istiyorum.

Yine bir madde, 26’ncı madde, sosyal diyalog açısından yine söyleyeceğim. 26’nci maddenin 1’inci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkranın eklenmesini teklif ediyoruz biz. “Bu kanuna göre Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikler işçi ve işveren sendikaları konfederasyonu görüşleri alınarak hazırlanır.” Efendim, yönetmelik hazırlayacaksanız “Sadece biz hazırlarız.” diyorsunuz. Ha,

ne olur? 144'ü lütfen bir inceleyin. Yani hiç yapılmadık bir şey olacak burada. En sonunda bu kanun yüzünden İLO'ya TİSK gidecek, 144'e aykırılıktan.

Yine bir unsur daha söylemem gerekiyor. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 25'inci maddesinin 2'nci fıkrasının (ı) bendinin başına da "iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin tedbirlere hatırlatıldığı hâlde uyulmaması veya bu hususta verilen talimatları yerine getirmemesi" ibaresinin eklenmesinin uygun olacağını düşünüyoruz, bu da çalışanların sorumluluğu. Açıkçası o kadar çok örnekle karşılaşıyoruz ki, geçen günkü şeyde Mimar ve Mühendis Odalarından bir arkadaşımız vardı, bana burada konuşmamdan sonra sırf adımlı şey yaparak çimento sektöründe... 2 tane arkadaşımız, evet, vefat etti, Allah rahmet eylesin. Ama nasıl olduğunu bir incelesinler de ondan sonra bunları konuşalım olur mu. Defaatle uyarıldıkları hâlde, "Oraya çıkmayın." diye defaatle uyarıldıkları hâlde çıkmışlar. Ne yapabileceğiz? Birazcık da yükümlülükleri gerçekten karşı tarafa da yüklemek gerekiyor ki bunu anlasınlar. "Tak gözlüğünü." diyoruz takmıyor, yahut da o anda takıyor, çıkarıyor. Her dakika biz bunları nasıl kontrol edeceğiz? Birazcık da makul ölçüleri, işte bunları söylemeye çalışıyoruz.

Yine geldik efendim, bu tasarinın 28'inci maddesinin 1'nci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini teklif ediyoruz. Bu Kanun'un 6'ncı maddesi 50'den fazla çalışanı bulunan ve 4857 sayılı Yasa uyarınca sanayiden sayılmayan –bu çok özel bir incelik, girmiyorum şimdi o detaylara- iş yerlerinde iki yıl sonra çalışan sayısı 30'la 49 olan iş yerlerinde üç yıl sonra, çalışan sayısı 10-29 arasında olan iş yerlerinde dört yıl sonra, çalışan sayı 1-9 arasında olan iş yerlerinde beş yıl sonra... Bu nedir? Mevcuda hiç dokunmuyoruz yani 30 bine -demin bahsettiğimiz, hep söz konusu- hiç dokunmuyoruz, hemen girsin. Zaten uygulanıyor, fakat bu geçiş sürelerine ihtiyacımız var, iş yerlerinin adapte olmasına. Bu rakamlar oturur konuşulur, değiştirilir ama böyle bir geçiş ihtiyacı var. Çünkü açık söyleyelim, uzman yetiştirilmesi ve diğer konulardaki uzmanlık alanları büyük sorun. Bir de şunu söyleyeceğim: Şimdi bir kasaba düşünün arkadaşlar, bir tane kasabamız var, il merkezine de epeyce uzak. Bu arkadaşımız o iş yerine uzman gidecek.

BAŞKAN – Mersin'in Mut'u olsun mesela.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Olabilir Başkanım.

Şimdi, size ben rakam vereyim istiyorsanız. Sayın Genel Müdürüm geçen toplantıda ağızyla söyledi bunu, bu hizmetlerin maliyeti 69 liraymış. Bizim hesabımız daha düşük, onu söyleyeyim. 69 lira verdiniz mi bu hizmetlerin hepsini alıyorsunuz. Mut'a gidip gelmek –sizin söylediğiniz şekliyle- 69 liradan fazladır, kimse gitmez. Onun için bu kasabalarımızdaki, vesairelerdeki iş yerlerimizi de bir düşünelim lütfen. Bu kanunda onun için bu geçiş sürelerini öneriyoruz.

Efendim, birkaç tane daha... Kanuna,girmek istemiyorum. Son üç teklifimizi de yapıp susacağım. 27'nci madde, burada da hep bahsediyoruz teşvik teşvik, teşvik yok bu kanunda, başta söyledim genel hükümlerde. Teşvik önereceğiz efendim. Şimdi, biliyorsunuz 5510 sayılı

Kanun'umuzda bir tane teşvik var, deniliyor ki: "Üç yıl süreyle herhangi bir kaza olmazsa binde 2 oranında indirim yapılır iş yerlerinde." Biz de diyoruz ki, yani bu zaten bu kanuna değil yalnız, bu tasarının 5510 sayılı Kanun'a ek madde eklenmesi gerekiyor, çünkü bununla çözülüyor. Biz de diyoruz ki ek madde olarak: "Türkiye'de çok tehlikeli sınıftaki iş yerleri için üçer yıllık dönemlerdeki iş sağlığı ve güvenliği sicilleri dikkate alınarak kısa vadeli sigorta primlerinde yüzde 2 oranında bir indirimden yararlanılır." "Çok tehlikeli sınıf" dediğinizde yüzde 6,5'tur primi. Net öneri: "Türkiye'deki tehlikeli sınıftaki iş yerleri üçer yıllık dönemlerde iş sağlığı ve güvenliği sicilleri dikkate alınarak kısa vadeli sigorta primlerinde yüzde 1 oranında indirimden yararlandırılır." Bu da 6,5'tan aşağıya doğru inen oranlardır, onun için yüzde 1'e iniyor. "Türkiye'de az tehlikeli sınıftaki iş yerleri ise üçer yıllık dönemlerdeki iş sağlığı ve güvenliği sicilleri dikkate alınarak kısa vadeli sigorta primlerinde yüzde 0,5 oranında bir indirimden yararlandırılır, prim indirimi uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir." Efendim, "Teşvik, ne yapılabilir?" deniliyordu, teşvik önerdik efendim. Bu gayet de makul bir yaklaşım olarak karşımıza çıkıyor. Tabii, bunu da şöyle arz ediyoruz: Bir başka önergemiz var, yeni önerge. Yine 5510 sayılı Kanun'un 83'üncü maddesine paralel olarak, şimdi bu uygulamayı tutturana çok iş yerim var yani binde 2'leri. Bu kanun geçerken onu şu anda geçmiyorum, o geçiş süresini de... Yani adamın bir anda pat diye yüzde 2'sini kesmek, uygulamayı başlatamayacaksınız üç yıl, öbürünün de o devamı süresince devam etsin diye o binde 2'lerini niye kaybettirelim? Onun için de bir geçiş önergesi teklifinde de bulunduk.

Son olarak şunu söyleyeceğiz efendim: İş yerlerinde fiilen çalışanların iş güvenliği uzmanı belgesi almaları konusunda bir imkân tanınması. Mevcut personel yetersizliği de dikkate alınarak... Ben ısrarla altını çizerek söylüyorum, mevcut personel yetersizdir her ne kadar 9.500'e çıksa da, bilmiyorum A, B, C, Ç sınıfları ve bunların da... Denildi ki mesela... Demin örnek verdim, ben 40 kişi çalıştıran bir iş yeriyim, az tehlikeli sınıftayım ama ben bir eleman istihdam etmek zorunda kalacağım, çünkü C tipi sertifikaya sahip bir arkadaşımızı muhakkak istihdam etmek zorunda kalacağım. Çünkü benim iş yerimde -yahut da "Dışarıdan satın alınabilir." deniliyor- mühendis yok arkadaşlar. Çok açık konuşuyorum, "Yok." deniliyor ama işte var. Bir örneğini veriyorum, hepinize de bu örneği şey yaparım. Bir daha söyleyeceğim yani ben bunu algılamakta çok zorluk çekiyorum. Uzman bir hekim "Ben uzmanlık yapmayacağım." dedi, gayet doğaldır, "iş yeri sağlığı ve güvenliği uzmanı olmak istiyorum.", bu da çok makuldür, yapamayacak, eczacılar da aynı şekilde yapamayacak.

BAŞKAN – Eczacılar ne yapamayacak?

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Yapamayacaksınız efendim. İş sağlığı ve güvenliğinde uzman tutacaksınız, 3 kişi çalıştırdığınızda dışarıdan hizmet alacaksınız.

Şimdi, biz de bunun için diyoruz ki...

BAŞKAN – 8 kişi çalıştırsak da uzman mı alacağız?

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Kanun yürürlüğe girdiğinde konuşacağım sizinle Başkanım. Kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıllık süre içinde...

BAŞKAN – Biz muafiyet alırız.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Peki.

Bir yıllık süre içinde şu önerimizi yapıyoruz: İş yerinde iş sağlığı güvenliğiyle ilgili olarak en az sekiz yıl görev yaptığını belgeleyen ve Bakanlıkça açılacak sınavda başarılı olan iş güvenliği uzmanlığına A sınıfı iş güvenliği uzmanı sertifikası... İş yerlerinde iş güvenliğiyle ilgili olarak en az üç yıl görev yaptığını belgeleyen ve Bakanlıkça açılacak sınavda başarılı olan iş güvenliği uzmanlarına B sınıfı iş güvenliği sertifikası, iş yerinde iş güvenliğiyle ilgili olarak en az bir yıl görev yaptığını belgeleyen ve eğitim sonunda düzenlenecek sınavda başarılı olan iş güvenliği uzmanlarına C sınıf iş güvenliği uzmanı sertifikası...

BAŞKAN – Bu verdiğiniz şeyde de yok, onlar yazılı değil.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Sayın Başkanım, süreler önemli değil, yalnız bu kavramın oturması önemli. Yani mevcut çalışan arkadaşlarımızın ne olacağı kavramını oturtmaya çalışıyoruz yani söylemeye çalıştığımız bu. Bunu on yıl yaparsınız...

BAŞKAN – Mühendislerse, mimarlarsa bir şey olmayacak.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Olmayacak ama geri kalan arkadaşımızı, bize, üzümlere söylüyorum, işten çıkarttıracaksınız.

BAŞKAN – Mühendislerse, mimarlarsa bir şey olmayacak. Teknik eleman kısmına girip matematikçi, fizikçilerse onlara da bir şey olmayacak, geri kalanı selamle, gözüküyor.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Başkanım, çok işgal ettim Komisyonunuzu.

BAŞKAN – Estağfurullah.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Ben çok teşekkür ederim ama...

BAŞKAN – Bu sizin yasanız, bütün yükleri size verdiğimiz göre siz işgal edeceksiniz, anlatacaksınız derdinizi.

TİSK GENEL SEKRETERİ BÜLENT PİRLER – Biz yeni bir yasa teklifinde yahut yeni bir format yahut da yeni yapı önermiyoruz, sadece mevcut yasanın daha uygulanabilir hâle gelmesi için bu kadar, otuz üç-otuz beş tane teklif de sizlere arz ettik.

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Bu kadar şikâyet olduktan sonra öğle yemeğini de sana yüklemeyiz tabii yani doğal olarak bu kadar şikâyetten sonra uygun düşmez.

Ahmet Bey'i de dinleyebiliriz. Sizin ki bu kadar uzun mu Ahmet Bey?

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Hayır, değil.

BAŞKAN – Değil mi, o zaman sizi de dinleyelim.

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Teşekkür ederim.

Bülent Bey’in söylediklerini tekrar etmeyeceğim için. Öncelikle işverenlerin temsili konusundan başlamak istiyorum. Bildiğiniz gibi Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği 1 milyon 300 bin işvereni temsil etmektedir, üyesidir. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonuna üye olan özellikle büyük firmalarımızın tamamı da TOBB üyesidir. Başka bir ifadeyle bütün işverenler genel anlamıyla ya TOBB ya TESK üyesidir. Şimdi, bu kanunun önemi nerede? Bu kanunun önemi şurada: Bugüne kadar genelde TİSK’in üyesi olan...

BAŞKAN – Siz bunlara alınmadınız ama değil mi? Yani alınma meselesi değil bu Bülent Bey’in konuşması.

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Hayır, alınma değil, ben tabloyu ortaya koymak için söylüyorum.

Şu anda uygulanan mevzuat, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı bildiğimiz gibi İş Kanunu’nun belli maddelerinde olan hükümler ve bu çerçevede ellinin üzerindeki firmaları kapsadığı için, şirketleri kapsadığı için ve bunlar da genelde TİSK’in üyesi olduğu için bugüne kadar uygulama öyleydi. Ama şimdi bu kanunla beraber 50’nin altında çalışan işletmeler kapsama giriyor, dolayısıyla bizim 1 milyon 300 bin üyemiz de kapsama giriyor. Yani bu kanun tamamıyla bizi ilgilendiren bir kanun bu anlamıyla, mevcut hükümlere getirdiği ilave hükümler bakımından.

BAŞKAN – Bizim de 32 bin üyemiz giriyormuş, baksana Bülent Bey söyledi.

Devam edin.

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Şimdi, bu ayrımı yaptıktan sonra, şu anda önümüzde bulunan tasarı -Bülent Bey de söyledi, ben de aynen katılıyorum- şu anda iş sağlığı güvenliğine ilişkin uygulanan hükümleri geliştirmekten daha çok ben daha büyük sıkıntılara yol açacağı kanısındayım, sorunları çözmek yerine daha büyük sıkıntılara yol açacağı görüşündeyiz. Bunu neden böyle söylüyoruz? Şimdi, iş sağlığı farklı, işçi sağlığı farklı. Bir kere bu tasarıda bir kavram karışıklığı var. Şimdi, “iş sağlığı” dediğimizde farklı bir şeyi kastediyoruz, “işçi sağlığı”nda farklı bir şey kastediyoruz. İşçi sağlığı konusunda işverenlerin yükümlülüğü 5510 sayılı Kanun’dadır. İşveren işçisinin sağlık giderlerini, sağlık primlerini 5+7,5 şeklinde ödemek durumundadır. Ayrıca iş kazası ve meslek hastalıklarına karşı da yüzde 1’le 6,5 arasında bir prim ödemek durumundadır. Yani işçi sağlığı olayı budur. Şimdi, bizim 1930 yılında çıkan Hıfzıssıhha Kanunu’ndan bu yana ki -beş altı ay önce yürürlükten kaldırıldı o maddesi de- uygulanan bir hüküm var, o hüküm İş Kanunu’na kadar devam etmiş, yani zamanında 506 sayılı Kanun’a girmiş, 1930 yılından sonra, daha sonra 506 ve 4857’ye girerek bugüne kadar geliyor ve bu tasarıda da buraya giriyor “50’nin altı”, “50’nin üzeri” diye. Şimdi,

bu 1930 yılında çıkmış bildiğiniz gibi, o madde diyor ki: “50’nin üzerinde işçi çalıştıranlar iş yeri hekimi tutmak zorundadır, 100’le 500 arasında olanlar revir açmak zorundadır, 500’ün üzerinde çalıştıranlar da hastane kurmak zorundadır.” diye bir hüküm vardı ve bu da ta geçen sene sonuna kadar devam etti. Şimdi, bu farklı bir konudur yani iş yerindeki işçinin sağlığının sağlanması başka bir konudur ve bu 506 sayılı Kanun’a bugüne kadar da böyle gelmiştir. Aslında bunun iş sağlığıyla bir ilgisi yoktur, iş sağlığı farklı bir kavram.

Şimdi böyle olunca ne oluyor? Bu tasarı neden müteşekkil? AB normu dediğimiz bir norm var artı İş Kanunu’ndaki hükümler buraya gelmiş, bu birleştirmeyi yapmışız. Bu birleştirmeyi yaparken de kendimize özgü birtakım ilavelerimiz var.

Şimdi bizim tasarıya temel itirazımız, başından itibaren, bu işin, bu tasarının AB normuna aykırı olduğu yönündedir. Hatırlanacağı üzere, bu konudaki AB normunu 1989 yılında çıkarılan 391 sayılı AB Direktifi oluşturuyor. O Direktif’in 7’nci maddesi de, işverenlerin iş sağlığı –işçi sağlığı anlamında söylemiyorum- anlamındaki iş sağlığı güvenliği alanındaki önleyici tedbirlerini iş yerlerinden 1 veya 1’den fazla işçiyi görevlendirmek suretiyle almasını öngörüyor.

İkinci olarak “Eğer iş yerindeki işçiler bu kabiliyette değillerse -yani böyle unvan değil- böyle bir kabiliyetleri yoksa, bu tedbirleri almaya kabiliyetleri yoksa o takdirde işveren dışarıdan hizmet alır.” diyor. Eğer bir işveren bu işleri yapabilecek durumdaysa küçük işletmeler için, “işveren kendisi üstlenebilir.” diyor. Yani bu konudaki AB normu çok basit; işveren iş yerinden 1 veya 1’den fazla işçiyi görevlendirecek, tedbirleri ona alacaktır.

Şimdi bu AB normunu biz -biz derken Çalışma Bakanlığı olarak kastediyorum- 2003 yılı sonunda Resmî Gazetede yayımladığımız bir yönetmelik şeklinde mevzuatımıza kattık. 9/12/2003 tarihli Resmî Gazetede yayımlanmış. İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği, madde 7. Kısaltarak okuyorum: “a) İşveren, iş yerindeki sağlık ve güvenlik risklerini önlemek ve koruyucu hizmetleri yürütmek üzere iş yerinden 1 veya 1’den fazla kişiyi görevlendirir. İş yerinde bu görevleri yürütebilecek nitelikte personel bulunmaması hâlinde işveren dışarıdan bu konuda yeterlilik belgesi olan uzman kişi ve kuruluşlardan hizmet alır.” AB normu bu. Biz bu AB normunu 2003 yılında yönetmelik olarak yürürlüğe koyduk. Gerçi sonra Danıştay iptal etti ama sonuçta AB normu bu.

Şimdi tasarıya geliyor, tasarıdaki AB normuna bakıyoruz. Yine aynı şekilde başlıyor, “Mesleki risklerin önlenmesi ve kapsayacak iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini sunmak için iş güvenliği uzmanı ile bütün tehlike sınıflarında yer alan iş yerlerinde iş yeri hekimi ve diğer sağlık personelini görevlendirmekte yükümlüdür. Bünyesinde bu vasıflara sahip personel bulunan iş yerleri bu hizmetin tamamını veya bir kısmını ortak sağlık ve güvenlik birimlerinde hizmet satın alarak yerine getirebilir.” Şimdi AB normu bu. Buraya geçerken burada zorunlu istihdama dönüşüyor.

Bu maddeye geldiğimde, tekrar madde bazına indiğimde söyleyeceğim, yani bu madde de teknik olarak doğru bir madde değil. Şunun için değil: Şimdi bu kanunla 1 milyon 400 bin işveren giriyor mu buraya? O zaman sizin 1 milyon 400 bin tane iş sağlığı güvenliği uzmanını, 1 milyon 400 bin tane iş yeri hekimine sahip olmanız lazım. Şimdi bu kanun böyle çıktı. Diyelim ki, Odalar ve Borsalar bize yazıyorlar, yani iş yeri hekimini bana bildir... Ben de Çalışma Bakanlığına bildirdim. Hadi 1 milyon 400 bin tane bildirin bakalım, bulabilecek misiniz? “Bünyesinde bu vasıflara sahip personel bulunmayan...” Ne demek? Yani bir kere kanun imkânsız bir konuyu düzenliyor. Bir kere eğer böyle bir şey varsa bir standart konulması lazım, işverenin iş yerinin büyüklüğü vesaire gibi. Öncelikle bunları istihdam eder ama Bakanlıkça belirlenecek diğer kriterler nedeniyle olanlar da dışarıdan hizmet satın alabilir gibi yapılması lazım. Yani kanun teknik açıdan imkânsız bir konuyu düzenliyor.

Şimdi bu kanuna bizim karşı çıkmanızın tek nedeni bu konu. Çünkü bu kanun böyle çıktığı takdirde ne olacak? 50'nin üzerinde işçi çalıştıran firmalar için getirilmiş olan yükümlülükler 50'nin altına teşmil olacak. Sonuçta ne olacak? İşte birtakım iş yeri hekimi, işte iş sağlığı güvenliği uzmanları iş bulmuş olacak ya da bir zorunlu istihdam var, sonuçta bir istihdam var. Burada espri şu, yani kanunun itiraz ettiğimiz felsefesi de o: İş yerindeki iş sağlığı güvenliği tedbirlerini bu şekilde görevlendirilecek bir kimse alamaz. Bugün sıkıntımız oradan. Niye sıkıntımız oradan, ona da geleceğim. Yani iş sağlığı güvenliği tedbirini alacak olan işveren değil. Yani “tedbirini” derken, işçidir. Yani kimin iş sağlığını, güvenliğini koruyoruz? İşçinin iş sağlığı ve güvenliğini koruyoruz. Tedbiri alacak odur.

Rakam vereyim. Şimdi, ölümlü madem kazalarına baktığımızda, 10 Aralık 2009, Bursa'da grizu, 19 vefat; 2006, Balıkesir'de 17 vefat; Kastamonu Küre 19 vefat... Şimdi ben bu firmaların kayıtlarına baktım, araştırdım, bunların hepsi 50'nin çok üzerinde işçi çalıştıran firmalar. Yani bunların hepsinde iş sağlığı, güvenliği kurulu var, çoğu sanayiden olduğu için bunlarda iş güvenliği uzmanı da var ama Türkiye'nin en büyük ölümlü kazaları da burada oluyor. Neden oluyor? Yani tabii Bakanlıkta bu kayıtlar var. Şimdi siz işveren olarak en son teknolojiyi de getirmiş olsanız -yani bir iddia var, doğrudur yanlışır, bilemem, burada resmî bir açıklama olmadığı için- madene inen kişi eğer ekmeğin içine sigara koyup aşağıda sigara içiyor ve patlıyorsa orada işverenin yapacağı hiçbir şey yoktur. Ama sistem buna nasıl cevap veriyor? Sistem buna şöyle cevaz veriyor. Çünkü işveren sorumlu ama sonuçta işverenin orada sabahdan akşama kadar bütün işçilerin başında dolaşması mümkün değil. Sonuçta bu tedbirleri birisi uygulayacak. Şimdi bizim mevzuat 50'nin üzerindeki bakımından iş sağlığı ve güvenliği uzmanı, iş yeri hekimine bu görevi vermiş. Orada her zaman bulunması mümkün değil ki ve o sorumluluğu da duymuyor. Dolayısıyla, AB normundaki temel esas, işçiyi görevlendirmek şeklinde.

Tersanelerle ilgili olarak da baktım ben kayıtlara. Yaklaşık 80 tane ölümlü iş kazası olmuş. Limter-İş'in bir raporu var, o rapora göre.

BAŞKAN – Bizim araştırma raporumuz var Ahmet Bey. Denizcilik Sektörü Araştırma Komisyonunun. Siz gitmiş Limter-İş'i almışsınız.

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Hayır, sonuçta Limter-İş'in dökümü var da, oradan şey yapacağım.

BAŞKAN – Aynısı bizde de döküm hâlinde var.

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Kayıtlara baktım ben. 80 ölümden 78 tanesi kapak düşmesi, kaynak şey olması, elektrik çarpması gibi farklı nedenlerle. 1 tanesi kalp krizi, 1'i de zehirlenme. Yani iş yeri hekimini ilgilendiren iki konu var. 80 ölümden 2 tanesi.

Biraz önce söyledim, işçi sağlığı ile iş sağlığı karıştırılıyor diyoruz ya, bunun için karıştırılıyor. Yani biz iş yeri hekimini oraya koyduğumuz zaman orada ölümler azalıyorsa koyalım, yani en güzel şey. Tabii ben fazla detaya girmedim, bunların daha eski şeyleri de var. Dolayısıyla, burada yapılması gereken, işverenin işçilerinden bir veya birden fazlasını görevlendirmesidir.

Yine ben Limter-İş'in o araştırmasına baktığım zaman -bir sene önce veya iki sene önceydi- çok iyi hatırlıyorum, bir tersanede bir işçi üzerine ambar kapağı düşmesi nedeniyle vefat etti. Yanındaki tersanede on beş gün sonra aynı şekilde bir başka işçi de yine bir ambar kapağının altında öldü. Bu bundan kaynaklanıyor. Yani eğer işveren yetkilendirmiş olsa oradaki şeyini, diyelim ki vinç operatörü olana “Ben senden sorumlu tutarım.”, “Kaynakla ilgili kısımda seni sorumlu tutarım.”, “Boyayla ilgili kısımda seni sorumlu tutarım.” şeklinde bir sorumluluk yüklemiş olsa onlar üstlenecek. Ama ortada kimse yok ki, iş sağlığı, güvenliği uzmanı var. Yani bizim temel itirazımız bu.

Bu nedenle, biz bu 6'ncı maddeyle getirilen espri konusuna başından beri karşıyız ve bunun mutlaka düzeltilmesi gerekir diye düşünüyoruz.

Şimdi maddeler bazında Bülent Bey'in söylediklerinin aşağı yukarı hepsine katılıyorum. Yani geçici madde önerisi var, üç yıl, beş yıl, aşağı yukarı derken onu kastettim. Onlar değişebilir ama bütün fikir olarak hepsine aynen katılıyoruz, katılıyorum.

Şimdi maddeler bazına geldiğimde “Tanımlar” maddesinde “ortak sağlık ve güvenlik birimi” tanımına burada “kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile organize sanayi bölgeleri”ni koymak lazım.

Bundan sonra maddelere geçtim, maddeler bazında geleceğim. Kısa olsun diye o şekilde arz edeceğim.

Şimdi özellikle organize sanayi bölgelerindeki bütün firmaların, belki çalışan sayısına da bakılmaksızın, iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin orada kurulacak ortak sağlık güvenlik birimleri tarafından sağlanması lazım. Yani biz bir sorunu çözmek mi istiyoruz yoksa olmayacak bir düzeni

orada gerçekleştirmek mi istiyoruz? Yani mutlaka ve mutlaka organize sanayi bölgelerindeki tüm işletmelerin iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri, çalıştırdığı kişi sayısına bakılmaksızın, o yerde OSB'nin kuracağı ortak sağlık birimleri tarafından yapılmalıdır diye düşünüyoruz.

Bir diğer konu, bu alanda kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları diye söyledim. Şimdi tabii biz işveren olarak baktığımızda TESK ve biz varız. Şimdi hem bizde hem TESK'te bizim teşkilatlanmamıza bakıldığında bizde meslek komiteleri vardır. Sayılarını söyleyeceğim. İstanbul Sanayi Odasında 100'ün üzerindeydi. Neyse, şimdi şey yapamadım.

BAŞKAN – Önemli değil Ahmet Bey, biliyoruz biz meslek grupları olduğunu.

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Yani söylemek istediğim şu: Meslek komitelerimiz var hem bizim hem TESK'in. Bu kanun çıktığında -sayılar üzerinde Bülent Bey ile Sayın Genel Müdür anlaşılmadılar ama- her ne olursa olsun sonuçta 1 milyon 400 bin işveren bu kapsama girecek. 1 milyon 400 bin işveren 9.500 tane iş sağlığı ve güvenliği uzmanıyla muhatap olacak. Şimdi muhatap olanlardan mesela bizim Ankara Ticaret Odası için başlayalım. Mesela birisi ayakkabıcı, bir tanesi berber, bir tanesi lokantacı, bir tanesi... Yani bizim meslek şeylerini söylüyorum. Çok farklı meslek kuruluşları var. Ben de Ahmet Şağar olarak varsayın ki İSG uzmanıyım. Şimdi bana geldi, ben ne yapacağım? Risk değerlendirmesi yapacağım. Berberinki farklı, kimya işletmesinin farklı, plastik farklı, ben hangisini yapacağım, ben hangisini bilirim? Yani bunlar şey değil. Yani şimdi 1 milyon 400 bin işveren bir tarafta, 9.500 İSG uzmanı bir tarafta. Şimdi ben şunu söylüyorum, o kadar 1 milyon 400 bin değil...

BAŞKAN – Risk tespitini siz kendiniz de yapabilirsiniz.

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – “Yapmak veya yaptırmak zorundadır.” diyor.

BAŞKAN – Yapabilirsiniz.

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Şimdi şunu söylemek istiyorum: Bu 9.500 uzman 19.500 dahi olsa ve sistem değişse, bizim meslek komiteleri üzerinden bir sistem kurulmaya çalışılrsa dahi yapılması mümkün değil. Şunun için? 100 küsur tane sektör var.

BAŞKAN – Sizin meslek komiteleri nasıl yapar o işi?

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Yapar derken şöyle yapabilir, şimdi ben şöyle düşünüyorum: Dediğim gibi, bir ayakkabıcı var, yanında berber var, lokantacı var, bilmem ne var, şimdi ben gittim, orada da bir tane İSG uzmanı var. Verdim, “Hadi bana yap.” diyeceğim. Yapamaz ki yani. Hele büyük firmalar için daha... Yani olsa olsa böyle bir şey, belki meslek komiteleri bazında olabilir, meslek komiteleri bu işi organize edebilirler. Çünkü ayakkabıcıların hepsi birbirine benziyordur, kasapların benziyordur vesaire gibi. Yani fizibil olarak. Çünkü biz Bakanlıkta oturduk bir ara görüştük “Bu iş nasıl fizibil olarak yapabiliriz?” diye. O şekilde bile yapma imkânı yok. Dolayısıyla, bir yıl sonra -ben madde geldiğinde söyleyeceğim- bu kanun yürürlüğe girdiğinde bizim

kapsama girecek işletmelerin yüzde 1'i dahi bu işi yapamaz. Yani kanuna itiraz ettiğimiz ikinci nokta da bir. Birinci nokta, söylediğimiz gibi, AB normlarına aykırıdır. İkinci olarak da...

BAŞKAN – Bir format yüklese Bakanlık olmaz mı? Çok rahatlıkla olur. Yani berberler için bir format yükledi mi, kasaplar için bir format yükledi mi, onun üzerinden herkes yapar bunu. Artık her şey dijital ortam.

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Ben söylemeyecektim, açtınız, maden ben ona gireyim. Şimdi ben İngiltere'deki bu risk değerlendirmesine baktım. Bir formu var, onlar yapmışlar, kasaplar için yapmışlar, ana cadde üzerinde 5'ten fazla adam çalıştıran kasaplar için üç sayfalık bir tablo koymuşlar. Toplantıdan sonra bırakabilirim size tabloyu. Şimdi İnternete koymuşlar bu şekilde ama benim gördüğüm daha İngiltere risk değerlendirmesini yapamamış, İngiltere'deki firmalar risk değerlendirmesi yapmış durumda değil ki. Biz onlardan daha ileri geçeceğiz. 50'nin altında çalıştıran 180 bin firma bir yıl içinde risk değerlendirmesini yapacak. Benim kırk senelik tecrübem var, mümkün değil öyle bir şey. Yani bizim ikinci endişemiz de bu. Ama niye endişe? Şunun için endişe: Bu sefer kanun çıkacak. Şimdi maddeye gelince söyleyeceğim, risk değerlendirmesi yapmayana şu kadar ceza. Bu sefer bir tarafta yapılması zor olan bir işlem, yapılamayacak bir işlem, öbür tarafta da ceza olacak.

Şimdi İTO'nun meslek komitesi sayısı 90, ASO'nun da 31. Madencilik, taş ocakçılığı, iplik, konfeksiyon, orman, kâğıt, petrol, kauçuk, plastik, cam... Yani hangi İSG uzmanı nerede bunların risk değerlendirmesini yapacak? Yani son derece zor olaylar.

4'üncü maddeyi geçtim bu şekilde.

5'inci madde... Buna ceza maddesiyle olarak değineceğim.

“İşveren genel yükümlülüğü

Madde 5- a) İşveren çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla,

b) Çalışanların sağlık ve güvenliğini sağlamak için mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hâle getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi amacıyla çalışmalar yapmakla, iş yerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izlemekle ve denetlemekle yükümlüdür.” diyor 5'inci madde.

Şimdi, birinci fıkrasında çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü işveren. Ceza maddesinin (22'nci madde) birinci fıkrasında “5'inci maddenin birinci fıkradaki yükümlülüğüne uymayan işverene şu kadar ceza kesilir.” diyor. “Çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamak” ne demektir? Şimdi bu bir ceza mı, yani bir ceza hükmü mü? Yani cezanın somut olması lazım. Şimdi bu şundan kaynaklanıyor biraz da: Tasarı iki şeyden oluşuyor demiştim. Birisi İş Kanunu'nun mevcut hükümleri, biri de AB normu. AB normu ceza maddesi hâline geliyor. Birincisi bu.

İkincisi, yine (b) fıkrasında diyor ki: “Çalışanların sağlık ve güvenliğini sağlamak için mesleki risklerin önlenmesi amacına yönelik çalışmalar yapmakla yükümlüdür.” Tamam. 22’nci maddeye geliyorum. Şimdi ben işverenim, hiçbir şey yapmadım. Yani risk değerlendirmesi hiç yapmadım, onu yapmak amacıyla ön çalışma da yapmadım, hiçbir şey yapmadım, bana ne ceza vereceksiniz? Şimdi 22’nci maddeye geldiğinizde üç tane ayrı ceza var: 1.000 lira, 3.000 lira, 5.000 lira. Hangisini uygulayacaksınız?

BAŞKAN – Önce o 1.000 lirayı uygulayınız.

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Hayır, hepsini uygulayacaksınız, olur mu canım.

BAŞKAN – Sonra en ağırını.

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Hayır, yani 22’nci maddenin birinci fıkrasına aykırılıktan şu kadar... Maddeyi de söyleyeceğim, önümde: “Madde 22- 5’inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen yükümlülükler aykırı hareket eden işveren ve vekiline her bir yükümlülük için 1.000 lira idari para cezası verilir.” Ondan sonra “Bu kanunun 8’inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı olarak risk değerlendirmesi yapmayan veya yaptırmayan işveren ve vekiline 3.000 Türk lirası.” Şimdi risk değerlendirmesi yapıp yapmaması, yani işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla ilgili bir şey midir? Yani bir kere bu 22’nci maddenin birinci fıkrası ve 5’inci maddenin birinci fıkrası arasındaki bağlantının tamamen koparılması lazım. Böyle şey olmaz. Yani son derece sıkıntı çıkaracak bir maddedir. Biraz önce söylediğim gibi, risk değerlendirmesi yapmayan bir işverene giden bir iş müfettişi hem 22/1’e göre hem 22’nin dördüncü fıkrasına göre ve bir de genel hükümlere göre üç tane ceza uygulaması çıkarabilir oradan. Dolayısıyla, buradaki 5’inci maddedeki şey yükümlülüktür, geneldir. Bunlarda AB normları alınmıştır, itirazımız yok geneli itibarıyla ama 22’nci maddenin birinci fıkrasındaki bağlantının kesinlikle koparılması gerekir.

Biraz daha hızlanarak gideceğim.

Bu 6’ncı maddeye geldiğimizde, biraz önce söylediğim şeyle, biz bu maddenin 2003 yılında çıkan yönetmelikle Bakanlığın ifade ettiği aynı hükümlerin buraya girmesi şeklinde değiştirilmesini talep ediyoruz.

Şimdi şunu ayırmak lazım: Şimdi diyelim ki bu şekilde değil de, yönetmelikte geçtiği şekilde ya da işte AB normunda olduğu şekilde maddeyi yazdık, sonuçta işveren ne yapacaktır? İşveren ya kendisi yapacaktır ya hizmet satın alacaktır. Hizmet satın aldığı anda kimden alacaktır? İş yeri hekiminden alacaktır, İSG uzmanından alacaktır. Yine bu kişiler bu işleri yapacaklar. Yani biraz önce Genel Müdür söyledi İngiltere’deki sistemi. Bizim de istediğimiz o zaten. Önemli olan işverene getirilen yükümlülüklerdir, işveren yükümlülüğünü yapacaktır. O yükümlülüğü neye göre yapar, o onun sorunu. Yani isterse tam gün adam çalıştırır isterse saat başı adam tutar isterse yurt dışından adam getirtirir ama sonuçta onu yapması lazım. Yani böyle bir düzen olması lazım.

Şimdi biraz önce unuttuğum bir konuyu hatırladım. Başında belirtmem gereken bir konu vardı, üçüncü konu şuydu: Şimdi, iş sağlığı-güvenliği... Hani biraz önce ayrım yaptım ya iş sağlığı ile işçi sağlığı farklıdır diye. İşçi kısmını anlattım, iş sağlığı kısmını anlatmadım. Şimdi şöyle bir yanlış var bizde. Yani “50’nin altında çalışan firmalarda, işletmelerde iş sağlığı, güvenliği tedbiri yok.” deniliyor. Böyle bir şey yok. Niye böyle bir şey yok? 1475’e göre çıkmış tüzüklerimiz var. Aslında iş sağlığı, güvenliği tedbirleri bu tüzüklerle açıklanmıştır, yani hangi işletmenin hangi tedbiri alacağı orada belirtilmiştir. Eğer biz iş sağlığı, güvenliği alanında bir şeyler yapacaksak o tedbirleri almamız ve değiştirmemiz lazım. O tedbirlerden madencilik için olan var, yapı işleri için ayrı olan var, bildiğiniz gibi, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü var 500 kusura madde.

Sayın Bakan da geçen sefer ifade etmişti. Bu kanun geldiği zaman, hatırlarsınız geneli üzerinde konuştuğumuz zaman İstanbul’daki o elim yangın olmuştu. Yangın, tüzüğün 55’inci maddesiyle ilgili. Bu 55’inci madde diyor ki: “Yol, demir yolu, köprü inşaatı gibi açık havada ve meskûn yerlerden uzakta yapılan işlerde çalışanlardan geceleri iş yerlerinde geçirmek zorunda bulunanların açıkta yatmamaları için basit barakalar veya çadırlar sağlanır. Baraka ve çadırlar mahfuz bir yerde kurulacak, yerler düzeltilecek, drenaj için gerekli tedbirler alınacaktır. Barakalar ve çadırlar sağlık şartları ve dış etkilere korunma bakımından yeterli nitelikte olacaktır. Baraka ve çadırlarda yere yatak sermek suretiyle yatmak yasaktır. İşveren karyola, ranza ve benzeri şeyleri sağlamak zorundadır.” Yani esas iş sağlığı tedbirleri bunlar, bunları işveren uygulayacak. Batı’da ben Amerikan sistemine baktım. Amerika’nın bu alandaki kuruluşu “standart” adıyla bunları yayınlıyor her sektör, her şey itibarıyla. Bu standartları yayınlıyor, işveren bu standartlara uymak zorundadır. Nasıl uyarsa uyar.

Bir de hatta tersanelerle ilgili olarak baktım, Amerikan normunda şöyle bir şey var. Yani ilginç olması nedeniyle bahsetmek istiyorum. Yani ben bizdeki tersanelere biraz taktım o zaman niye böyle oluyor diye. Onların daha detaylı şeyleri, alt dokümanlarına girdim. Orada şöyle tariflemiş. Onarım için gelen geminin tersaneye girişinde... İşveren ve ondan sonra teknik adamdan bahsediyor ve hep şu geçiyor: “İşverenin gerekli eğitimi almış yetkili elemanı veya mühendis” diyor, yani hiçbir şekilde unvan kullanmıyor. Bizde olsa “maden mühendisi” der geçeriz. Orada “İşverenin eğitim almış yetkili elemanı” diyor. Şimdi bu neden böyle? Bunu yapmak mümkün değil ki. Kanunu böyle çıkardık, o kadar doktor bulabilecek miyiz? Bulamayacağız sonuçta. Yani söylemek istediğim, iş sağlığı farklı bir şey, bu bugün tüzüklerde düzenlenmiştir. Bu kanun bu şekilde çıkarsa, tek yapacakları şey, biraz önce söylediğim gibi, 50’nin altında işçi çalıştıran işletmelerden sonuçta personel istihdam etmek zorunda kalacaklar.

Şimdi Bülent Bey söyledi gerçi ama bu 6’ncı maddenin onuncu fıkrasında “usul ve esaslar” derken, işte “Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikler” deniliyor ya, orada “ilgili meslek kuruluşları”

demek de lazım, hatta belki “kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları” demek lazım. Yani işçi ve işveren sendikalarının ötesinde “ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları” ibaresini koymak lazım “işçi ve işveren sendikaları, konfederasyon”dan sonra. Yani sonuçta alınacak olan bir görüştür. Yani ister uyar ister uymaz, yani tersine bir şey söz konusu değil.

On birinci fıkrada 10’ dan az işçi çalıştıranlarla ilgili düzenleme var bildiğiniz gibi. O “10’ dan az” kelimesi eğer kanun böyle çıkacaksa, değiştirilmeyecekse, 6’ ncı maddede bizim önerimiz şeklinde “10” rakamı “50”ye çekilmelidir diye düşünüyoruz. Ona bağlı olarak da maddede, diğer yerlerde düzenleme yapılmalı.

Eğer yine bu şekilde kaynak aktarılacaksa, yani 10’ dan az çalıştıran işletmeler bakımından bir kaynak aktarımı söz konusu olacaksa, o takdirde onun aynı iş kolunda, aynı tehlike sınıfında, aynı tehlike derecesinde bulunan diğer firmalar için de olması lazım. Yani sonuçta bu meslek hastalıkları primini, Bakanlığın belirlediği bir cetvel var, o cetvele göre iş kolları ve işte tehlike sınıflarına göre, derecelerine göre kendi içlerinde bir cetvel var, o cetvele göre orada bulunan işletmelerin hepsi ödüyor. Şimdi ben 10 kişi çalıştırıyorum, birisi 8 kişi çalıştırıyor, birisi 15 kişi çalıştırıyor. Ee siz 8 kişi çalıştıranı oradan bir kaynak vereceksiniz, 15 kişi çalıştıranı niye kaynak vermiyorsunuz eğer böyle bir şey olacaksa? Oradan mutlaka böyle en azından o bazda bir şey sağlanması lazım, yani buradaki desteğin daha adil olması gerekir diye düşünüyorum.

Bu biraz önce onuncu fıkrada belirttiğimiz bu görüş alma konusunun aynı şekilde on ikinci fıkrada da aynı şekilde belirtilmesi lazım.

Bir de mesela on ikinci fıkrada “ilgili tarafların görüşleri” diyor. Kanunda bu şekilde olmaması lazım. Yani biraz önce söylediğim gibi, işçi ve işveren sendikaları, konfederasyonları...

BAŞKAN – Yarım saat oldu, kısa... Yani daha devam edeceğiniz şeyler varsa dinlemeye hazırız.

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Yok, bitirmek üzereyim.

15’inci madde, çok önemli bir konu. Bu çalışanların yükümlülükleriyle ilgili. Maddenin sonunda diyoruz ki: İşte şunları şunları yapmakla yükümlüdür. Daha önceki maddelerde olduğu gibi sonuna şöyle bir cümle eklenmeli: “Bu konudaki ihmallerinden dolayı işverene karşı sorumludur.” Yani sonuçta Bülent Bey de dile getirdi, yani işveren bütün tedbirlerini almışsa, işçi buna uymamışsa, sonuçta eğer bir ihmali varsa ihmallerinde işverene karşı sorumlu olsun. Çünkü önceki maddelerde iş sağlığı, güvenliği uzmanına bu yükümlülük getiriliyor şimdi. Daha önce yoktu bu. 7/3’teki düzenlemenin aynen buraya da geçmesi lazım. Bu neden? Şimdi biz burada işçiler cezalandırılın anlamında söylemiyoruz. Böyle bir sorumluluk olursa işçiler tedbirleri alır diye düşünüyoruz. Yani önerimizin temel nedeni odur. Yoksa işçi zaten mali bakımdan şeydir. Burada kastettiğimiz “mali” anlamında da değil ama bir şekilde bir sorumluluk söz konusu olsun.

18'inci maddede koordinasyondan bahsediliyor. Bu, 18'inci maddenin ikinci fıkrasında bu birden fazla iş yerlerinin olduğu iş merkezlerinde var. Burada “iş sağlığı ve güvenliği koordinasyon” diyor. Bu koordinasyonda da, bu sadece koordinasyon değil, burada o tür yerlerde, mesela büyük alışveriş merkezlerinde falan belki ortak bir sağlık güvenlik birimi kurmak lazım. Yani burada “koordinasyon” kalsın, “koordinasyon” a itirazımız yok ama mutlaka oralarda bir şey olsun. Önemli olan, bizim o hizmeti pratik bir şekilde yapabilmemizdir. Yani Siteler’de ya da Ostim’de birer sağlık güvenlik birimi kurulsun büyük bir şekilde, oralarda o işler hallolsun. Yani bu olmazsa çok büyük sıkıntı çıkar.

İşin durdurulması konusunda Bülent Bey’in dediklerine katılıyoruz.

BAŞKAN – Onun kurulmasını engelleyen bir şey yok bu yasada biliyorsunuz.

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Ama var efendim, kuramıyoruz. Sadece Ticaret Kanunu’na göre kurabiliyorsunuz.

BAŞKAN – Ticaret Kanunu’na göre herkes müteşebbis, gelirler yan yana, kurarlar bir şirket, yaparlar bu işi. Ya bu kadar zor değil. Sanki böyle kural o kadar zormuş gibi...

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Efendim, 1 milyon 400 bin işverene hizmet sunacağız. Biraz önce söylediğim gibi...

BAŞKAN – OSB’lerden bahsediyoruz canım, yani oralarda bir yerde...

Neyse, devam edin.

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – OSB’nin bir tanesi de Gebze’de. Bir tane kurulmaya çalışılıyor. Efendim, isterseniz o konuda ben size bir not göndereyim. Gebze OSB, bildiğim kadarıyla, yıllardır bunu yapmaya çalışıyor, yapamadı yani, pes ettiler sonunda. Yaptığı da... Bu konuda ben size bir not göndereyim.

BAŞKAN – Bu kadar başarılı iş adamları orada bir iş... Kurumu oluşturmak için mi yapamıyorlar?

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Hayır, ben devletteyken 2000 yılında uğraşıyorlardı hâlâ uğraşıyorlar bildiğim kadarıyla.

İşin durdurulması konusunda Bülent Bey’in söylediklerine katılıyoruz, eski mevzuata dönülmeli ama yeni mevzuat bu şekilde kalıncaksa eğer mutlaka buraya hem birinci fıkraya hem diğer fıkralara işverenin girmesi lazım. Şimdi yani şunu anlamakta zorlanıyorum yani ben de çok eskiden denetim elemanlığı yapmış bir kişiyim. Şimdi müfettiş olarak bir yere gittim, orada bir sıkıntı var, işi durduruyorum. Şimdi ben yetki açısından söylemiyorum, durduruyorsunuz ama işverenin bir görüşünü al. Neden görüşünü al? Yani bildiği bir konu değil ki, dışarıdan birisi. Geliyorsun, sana bir şeyler söyler, seni kandırarak, sana şey yapacak hâli yok ya, kandırıcaksa sen kanmayacaksın yani mutlaka işverenin görüşünün alınması lazım buralarda. Yani ben demiyorum ki işveren de çoğunluk

olsun yani öyle bir sistem kurulsun demiyorum ama yani işverenin hiç görüşü alınmadan gıyabında hem durdurma hem şey kararı son derece yanlış. Niye almasın ki? Geliyor şimdi diyor ki birinci fıkrada “İş durdurma kararı alır.” diyor. Tamam alsın, işverenin görüşünü alsın, yazılı görüş de değil belki sözlü görüş yani diğerinde de var. Belki bir olayın mahiyetini öğrenecek, belki bir şey olacak yani. Ama dediğimiz gibi esas önemli olan belki mevcut düzenlemenin kalması.

Cezalar konusunda görüşlerimi söylemiştim ama 22’nci maddenin on dördüncü fıkrasında 50 bin lira, 80 bin lira şeklinde iki tane ceza var. Bu miktarlar çok yüksektir. Bu -biraz önce belirttiğim- yeni ilave edilen madde büyük endüstriyel risk bölgeleriyle ilgili, orada 50 bin ve 80 bin gibi büyük cezalar var. O ceza miktarları mutlaka gözden geçirilmeli ve maddede de “Bakanlıkça incelenmesini müteakip” diyor. Orada Bakanlığa en az bir ay süre demek lazım. Bakanlıkça bir ay içinde yapılacak incelemeyi... Şimdi burada öyle bir şey ki, başvuracaksın, orada belki de altı ay açmayacak. Yani orada mutlaka süre gelmesi lazım, 25’inci maddenin ikinci fıkrasında bir süre verilmesi lazım.

En son geçici maddeyi Bülent Bey söyledi yani bu şekliyle geçerse bir sene içinde... Yani 180 bin işletme bir yıl sonra dâhil oluyor biliyorsunuz şeye göre, o bir yıllık süre içinde yılda 260 çalışma günü diye koysanız günde bin taneden fazla risk değerlendirmesi yapmak lazım ki mümkün değil böyle bir şey, çok büyük sıkıntı çıkar diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum, en kısa bu şekilde oldu yani ne yapalım...

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz. Bu sizin en uzun konuşmanız oldu. Ben sizinle katıldığım bütün toplantıların en uzununu konuştunuz.

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Bu sefer öyle oldu.

BAŞKAN – Ben sizinle çok toplantıya katıldım en uzun konuştunuz, sağ olun. Şey için söylemiyorum, ben sizin bu kadar uzun konuştuğunuzu hiç görmedim, gerçekten.

Şimdi TESK var galiba, ne kadar sürer konuşma? Yemek arası vereceğiz, bunlar saat ayarıyla acıkır, burada çoğu memurdur, zamanında acıkırlar hemen saati gelir onların.

TESK TEMSİLCİSİ NESLİHAN YOKUŞ – Çok uzun değil ama yani eğer...

BAŞKAN – Ne kadar? Mesela ne kadar sürer?

TESK TEMSİLCİSİ NESLİHAN YOKUŞ – Yirmi dakika diyebilirim.

BAŞKAN – O zaman kalsın yirmi dakikaysa.

TÜRKİYE GEMİ İNŞA SANAYİCİLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI
BÜLENT AKKÖSE – Müsaade ederseniz üç dakikayı geçmeyecek bir...

BAŞKAN – Siz hangi...

TÜRKİYE GEMİ İNŞA SANAYİCİLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI
BÜLENT AKKÖSE – Türkiye Gemi İnşa Sanayicileri Birliği.

BAŞKAN – Hadi sen de konuş bakalım.

TÜRKİYE GEMİ İNŞA SANAYİCİLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI
BÜLENT AKKÖSE – İstanbul’ dan bugün bu toplantı için geldik.

BAŞKAN – Gelmişlerdi geçen hafta, GİSBİR geldi.

TÜRKİYE GEMİ İNŞA SANAYİCİLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI
BÜLENT AKKÖSE – Sadece bir konuyu dile getirmek için geldik.

BAŞKAN – Peki, söyle.

TÜRKİYE GEMİ İNŞA SANAYİCİLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI
BÜLENT AKKÖSE – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; sadece bu ehliyet durumları bizim gerçekten çok canımızı sıkan durumda çünkü -Bülent Bey’in ve diğer meslektaşlarımızın da belirttiği gibi- şu an A sınıfı ehliyet sayısı çok az ve şu an mevcut olan taslakta da B sınıfının A sınıfına bakacağı öngörülüyor ancak yine de yeterli sayıda B sınıfı yok ve şu an mevcut durumda, Danıştayın bozduğu karar gereğince de şu an tersaneler mevcut denetimler yapılırsa çalışamaz durumda. Hâlihazırda taslak geçse bile tersaneler bu durumda çalışamaz duruma geliyor ki bu çok tehlikeli yerlerdeki ya A sınıfının makul seviyede tarifi yapılması ve A sınıfı ehliyetin daha fazla kişi tarafından alınması yani belli bir zümre tarafından değil daha geniş kesimler tarafından alınması ve dolayısıyla tersanelere bu istihdamın sağlanmasını istiyoruz çünkü biz arıyoruz ancak bulamıyoruz. A sınıfı ehliyeti olan kişi sayısı çok az ve tersaneler de şu an çalışan işçi sayısını karşılayacak durumda değil. Bu taslak geçse biz bunu karşılayamayacak durumdayız. Zaten diğer tekliflerimizi de yazılı olarak iletmıştik, başka herhangi bir söyleyeceğimiz yoktur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, bu sayı yetmez diyorsunuz. Kaça düştü Tuzla’daki çalışan sayısı?

TÜRKİYE GEMİ İNŞA SANAYİCİLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI
BÜLENT AKKÖSE – Tuzla’daki çalışan sayısı şu an tam olarak net olmamakla birlikte çünkü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığıyla birlikte verileri ortak düzenliyoruz ancak toplam Türkiye’de 22 bin civarında tersaneler sayısı.

BAŞKAN – Tuzla’da ne kadar?

TÜRKİYE GEMİ İNŞA SANAYİCİLERİ BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI
BÜLENT AKKÖSE – Efendim, Tuzla olarak ayrı bir istatistik şu an için tutulmuyor çünkü tüm Türkiye’yi tutuyoruz.

BAŞKAN – Anladım, teşekkür ederiz.

TESK TEMSİLCİSİ NESLİHAN YOKUŞ – Sayın Başkan, bugün yazılı olarak intikal ettirmiştik zaten görüşlerimizi. İki maddeye yönelik... Onu da çok kısa, izin verirseniz söyleyeyim.

BAŞKAN – Hadi siz de söyleyin, iki maddeyi de söyleyin, ondan sonra Türk Tabipleri Birliği ve TMMOB var.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ – İkisi için de ayrı bir günde toplantı yapsanız efendim.

BAŞKAN – Öğleden sonra dinleyeceğiz sizi, ayrı bir gün olmaz çünkü bugün herkesi dinleyecek vaktimiz var bizim.

O zaman TESK'i de bırakıyoruz, öğleden sonra dinliyoruz herkesi.

Arkadaşlar, saat ikiyi on geçte burada oluyorsunuz. Size Meclis öğle arası verdik.

Kapanma Saati: 13.37

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.26

BAŞKAN : Cevdet ERDÖL (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ : Türkan DAĞOĞLU (İstanbul)

SÖZCÜ : İsmail TAMER (Kayseri)

KÂTİP : Sevim SAVAŞER (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Arkadaşlar, toplantıyı açıyorum.

İşveren temsilcilerimizden TESK temsilcimiz kalmıştı, şimdi onu dinleyelim.

Buyurun söz sizde.

TESK GENEL SEKRETER YARDIMCISI YASEMİN ERTEKİN – Sağ olun.

Sayın Başkan, değerli üyeler; şimdi, tasarıya genel olarak yani küçük işverenler açısından baktığımızda, her şeyden önce bu tasarıya iki yönlü olarak bakmak gerekir. Bir yönü gerçekten iş sağlığı ve güvenliği anlamında ülkemizde gerekli tedbirlerin alınması bakımından, bu yasaya artık gelinen iş kazalarının bu kadar yoğun yaşandığı ülkemizde kimsenin zaten karşı çıkmak gibi bir isteği ve niyeti olamaz, böyle bir şey de yok, ancak gerçekten biz elverişli, uygulanabilir ve etkin bir yasa çıkarmak istiyorsak bu yasanın gerçekten titizlikle yeniden gözden geçirilmesinde de fayda var. Yasa bu hâliyle daha ziyade uygulamaya ilişkin bütün esaslı noktaları yönetmeliğe bırakmış durumda her şeyden önce. Yani Anayasa'ya göre yasaların sonuçta düzenledikleri konulara ilişkin esaslı noktaları yasalarla düzenlenmesi esastır. Yönetmelikler kanunların uygulanmasına ilişkin ayrıntıyı düzenler. Şimdi, o kadar çok yönetmeliğe atıf var ki, hemen hemen her maddede var. Daha ziyade bu çerçevede bir yasa, ayrıntısı yönetmeliklerle düzenlenecek, ancak esas unsurların kanunda düzenlenmesi gerekir ki benden önce konuşan gerek TİSK olsun gerek TOBB olsun işveren kuruluşları olarak herkesin kafasında gerçekten ciddi anlamda endişeler var, bu endişelerin giderilmesi bakımından yasanın özellikle bazı maddelerinin yönetmeliğe bırakılan konularının esaslı olarak yasada düzenlenmesi gerekir.

Şimdi, maddeler bazında, 6'ncı maddenin 11'inci fıkrası: Şimdi, burada "Bakanlık, kamu kurum ve kuruluşları hariç olmak üzere ondan az çalışanı bulunan işyerlerinden çok tehlikeli sınıfta yer alanlara bu madde ile zorunlu tutulan iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yerine getirilmesinde destekleyici nitelikte özel düzenleme yapma yetkisine sahiptir." deniliyor. Şimdi, Bakanlığın bu yetkisinin 10'dan az çalışanı bulunan iş yerlerinde bir ihtiyaç duyulacağı düşüncesiyle ilgili maddede böyle bir Bakanlığa yetki veren bir düzenleme yapılması bizce yani bir ihtiyaç görülerek düzenlenmiş, ancak bu yeterli değildir. Niye yeterli değil? 10'dan az çalışanı bulunan iş yerleri açısından bu düzenlemenin zorunlu olarak getirilmesi lazım Bakanlığa. Çünkü 10'dan az çalışanı bulunan iş

yerlerinde bu kanunla getirilen iş yeri hekimi çalıştırılmasına veya iş sağlığı ve güvenliği uzmanı çalıştırılmasına ilişkin yükümlülüklerin küçük işletmelerce yerine getirilmesi gerçekten mümkün bulunmamaktadır. Yani biz eğer elverişli bir yasa çıkarmak istiyorsak, uygulanabilir olmasını arzu ediyorsak -ki bu masada oturan herkesin, bütün katılımcıların bunu arzu ettiğine inanıyorum- her şeyden önce sosyal devlet ilkesinin Anayasa'yla düzenlenen bir gereği olarak da bu konuda bence düzenlemeye ilişkin maddelerin daha kesin düzenlenmesine ihtiyaç var.

Bundan yaklaşık iki sene önce Meclisten geçen Veteriner Hizmetleri, Gıda ve Yem Kanunu diye bir kanun var. Bu kanunda gıda alanında faaliyet gösteren bazı sektörler –örnek vermek açısından söylüyorum- fırınlar, pastaneler, lokantalar... Daha önce uygulamada sorumlu yönetici çalıştırılmasına ilişkin bir düzenleme vardı. Sorumlu yönetici çalıştırılması da yani mühendis çalıştırılması bu alanda, istihdam. O zaman da bu gıda alanında çalışan işletmelerin bu alanda daha tüketici sağlığı açısından güvenilir hâle geleceği gerekçesiyle böyle bir düzenleme, yani uygulamada vardı diyeyim, ancak uygulanamadı yani çok üzülerek söylüyorum uygulanamadı ve iki yıl önceki çıkan kanunda 10'dan az çalışan işletmelerde bu zorunluluk kaldırıldı. Şimdi, aynı mantık burada yani biz küçük işveren de olsak sonuçta iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine kesinlikle karşı değiliz. Ancak, düşünün, 3 kişinin çalıştığı iş hukuku kapsamı dışında olan ki İş Kanunu'nda 3'ten az işçi çalıştıran yerler İş Kanunu'nun kapsamı dışındadır ama sonuçta bir can bir can yani o da değerli, böyle bir bakış açımız da yok, onu da özellikle söylüyorum ama. Şimdi, hem getirilen ceza maddeleri, getirilen yükümlülükler açısından değerlendirdiğimizde, küçük işletmelerde bunun nasıl uygulanacağı ciddi bir kaos. O yüzden, 11'inci maddede "10'dan az çalışanı bulunan yerlerde Bakanlık destekleyici nitelikte özel düzenleme yapmak yetkisine sahiptir." diyor. Hani böyle bir ihtiyaç duyulacağı bu kanunu hazırlayan kanun koyucular tarafından da ciddi anlamda öngörülmüş olmalı ki böyle bir düzenleme yapılmasına ihtiyaç duyulmuş. O zaman bu düzenlemenin şu şekilde olmasını arz ve teklif ediyoruz: "Kamu kurum ve kuruluşları hariç olmak üzere 10'dan az çalışanı bulunan bütün tehlike sınıflarında yer alan iş yerlerinde zorunlu tutulan iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yerine getirilmesinde Bakanlık yetkilidir. Yapılacak hizmetlerin finansmanı Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından iş kazası ve meslek hastalığı bakımından kısa vadeli sigorta kolları için toplanan primlerden kaynak aktarılarak gerçekleştirilir. Yapılacak özel düzenlemenin uygulanmasına, destek olunacak kısmına, bu bedellerin ödenme şekillerine hizmetten hangi şartları taşıyan iş yerlerinin faydalanabileceğine ve hizmet verecek kuruluşların özelliklerine dair usul ve esaslar Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir. Bu fıkranın uygulanmasında Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtları esas alınır. Bu özel düzenlemede etkinlik ve sürekliliğin sağlanması amacıyla Bakanlık, Sağlık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı..." Buraya Gümrük ve Ticaret Bakanlığını ekledik, çünkü yeni teşkilatlanmayla eskiden Sanayi ve Ticaret Bakanlığıydı, ikiye ayrıldı bu Bakanlık, Bilim, Sanayi ve

Teknoloji, diğeri Gümrük ve Ticaretti. Biz mesela TESK olarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığının vesayet denetimi altındayız, TOBB da öyle. Bu anlamda, Gümrük ve Ticaret Bakanlığının da burada ilgili bakanlıklar arasında eklenmesinde fayda var ve “kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları” ibaresi, “ilgili meslek kuruluşu” değil, “kamu niteliğindeki meslek kuruluşlarıyla iş birliği yapabilir” düzenlemesi, diğer bölümü aynı mevcut düzenlemeyle, zaten yazılı olarak da sunuldu.

Bir diğer eklenmesini istediğimiz konu para cezalarına ilişkin. TOBB’un bu anlamdaki cezalarla ilgili kaygısına biz de tamamen katılıyoruz. Cezalarla ilgili maddelerde 80 bin, 50 bin gibi ciddi para ceza öngörülmüş. Şimdi, para cezası yani ceza hukukunda temel bir prensip vardır, cezaların adaletli olması prensibi vardır. Şimdi, bugün küçük bir işletme için öngörülecek 50 bin lira o işletmenin iflasına sebep olur, bir lokanta düşünün ama çok büyük bir işletme için ciddi bir para değil.

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – O 50 bin lira TÜPRAŞ gibi işletmeler için yalnız, ayakkabıcı için değil, onu göz ardı etmeyin.

TESK GENEL SEKRETER YARDIMCISI YASEMİN ERTEKİN – Şimdi, genel olarak yalnız cezalar maddesinde böyle bir...

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Hayır, hayır 50 binden bahsettiniz de...

TESK GENEL SEKRETER YARDIMCISI YASEMİN ERTEKİN – Böyle bir...

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Yani benzeri büyüklükteki iş yerlerine...

TESK GENEL SEKRETER YARDIMCISI YASEMİN ERTEKİN – Böyle bir ayırım genel olarak yalnız...

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Var orada, “endüstriyel tesisler” diyor zaten. Büyük kazaların meydana geleceği endüstriyel tesisler, bir ayakkabıcı, bir berber değil bunlar yani. Bin kişinin, 5 bin kişinin, 2 bin kişinin çalıştığı iş yerleri, ciroları da trilyonlarla ifade ediliyor. Öyle düşünün kanunu incelerken.

TESK GENEL SEKRETER YARDIMCISI YASEMİN ERTEKİN – Şimdi, “endüstriyel tesis” ifadesi yalnız biraz geniş bir ifade yani yoruma açık.

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Hayır, o kendine özel bir ifadedir.

TESK GENEL SEKRETER YARDIMCISI YASEMİN ERTEKİN – Yoruma açık, çünkü biz bu konuyu...

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Hayır, hayır yoruma açık değil o. O kendine özel bir ifadedir, yorumlanacak bir ifade değil. Onu demek istiyorum yani onu dikkatle incelerseniz özel bir tabir, özel bir tanımdır o.

TESK GENEL SEKRETER YARDIMCISI YASEMİN ERTEKİN – Şimdi, Sayın Genel Müdür, bu...

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Bununla ilgili yönetmelik de var şu anda, Çalışma Bakanlığıyla Çevre Bakanlığının çıkardığı yönetmelik var, o çerçevede konulan bir maddedir bu. Yani bu TESK’in alanına hiç girmez, emin olabilirsiniz, rahat olabilirsiniz, üyelerinizle ilgili değil.

TESK GENEL SEKRETER YARDIMCISI YASEMİN ERTEKİN – Sağ olun.

Yalnız diğer maddeler açısından da şöyle bir sıkıntı var...

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – Diğerlerini görüşürüz.

TESK GENEL SEKRETER YARDIMCISI YASEMİN ERTEKİN – Madde 22, 4’te, 5’te yine para cezaları var ama tabii buradakiler çok yüksek değil ama aynı gerekçeler bu maddeler için de geçerli. Niye geçerli? Gerçekten bu kanuna ceza konulmasının amacı ne? Sonuçta cezalarla bu kanunun uygulanabilirliğini artırmaksa, gerçekten işverenler, yani işletmenin büyüklüğü açısından bir kıstas getirilmesinde fayda var. Çünkü büyük bir işletme için asla ciddi bir yekûn teşkil etmeyecek bir şey küçük bir işletme için caydırıcı bir unsur. Yani şimdi, mesela 22’ye 4’e bakalım, burada “işveren vekiline 200 Türk lirası idari para cezası verilir...” Yani diğer 6’ncı maddede 1.000 Türk lirası idari para cezası verilmesi, mesela burada asla bir şey yok, kıstas yok, bu işletmeler açısından bir ayırım yok. Biz yani bu konuya genel olarak küçük, orta büyüklükteki işletmeler açısından bu tarz kanunlarda bu sıkıntıyla karşılaşyoruz ama genel olarak komisyon çalışmalarında bu sorunu hallediyoruz. Çünkü genelde işte küçük işletme, büyük işletme bu kıstas çok gözetilemiyor. O yüzden, ilgili maddeye son fıkra olarak, 22’nci maddeye son fıkra olarak aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ediyoruz: “10’dan az kişinin çalıştığı iş yerlerinde bu maddede belirtilen idari para cezaları yüzde 50 indirimli olarak uygulanır.” Son fıkra olarak böyle bir maddenin eklenmesinde fayda gerçekten sağlanacaktır. Çünkü sonuçta bugün KOBİ tanımında bile, sonuçta işletmelerde çalışan kişiler esas alınarak biz küçük işletme, orta büyüklükteki işletme ve büyük işletmeleri tanımlıyoruz, ancak cezalara ilişkin böyle bir ayırımın olmaması kanunun uygulanabilirliği açısından ciddi bir sıkıntı yaratacaktır.

Bir diğer mesele, “yönetmeliklerin çıkarılmasında ilgili taraflar” diyor, mesela yine 6’ncı maddede. Ancak bu ilgili taraflar kimler? Sonuçta işçi sendikaları var, işveren sendikaları var, bizim gibi, TOBB ve TESK gibi... Sonuçta biz kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşuyuz. Şimdi, yönetmelik çıkarmak kanunun uygulanması açısından önemli bir konu. Taraflar kısmı kanunda açık olunca yönetmeliklerin hazırlanmasında biz zaman zaman işte tarafımızdan görüş alınmaması gibi sıkıntılarla karşılaşabiliyoruz. O açıdan, kanuna “ilgili taraflar” ifadesinin yani bizim açımızdan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları olarak açıklanması gerekmektedir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz de çok teşekkür ederiz.

Şimdi, iki tane kamu kurumumuz var, onları dinleyelim, kısaca sözleri var onların. Adalet Bakanlığının bir sözü var, bir de Aile Bakanlığının. Burada mı Aile Bakanlığından arkadaşımız? Yok.

Peki, Adalet Bakanlığından arkadaşımızı dinleyelim.

ADALET BAKANLIğI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜğÜ HÂKİM MUSTAFA ŞAHİN – Başkanım, bizim iki maddeye ilişkin görüşümüz var; 3'üncü ve 22'nci madde. 22'nci maddede “Verilen idari para cezaları tebliğden itibaren otuz gün içinde ödenir.” diyor. Buradaki ibarenin kaldırılmasını talep ediyoruz. İtiraz olduğu takdirde, kabahate herhangi bir itiraz olduğu takdirde mahkeme sonucunun beklenerek bundan itibaren kesinleşmenin sağlanması ve bu şekilde ödemenin yapılmasının daha uygun olacağını ve genel hüküm niteliğinde olan Kabahatler Kanunu'na istinaden alımın yapılmasını talep ediyoruz yani tahsilatın yapılmasını talep ediyoruz.

Bir de 3'üncü maddeye ilişkin arkadaşımız bir görüş bildirecek.

ADALET BAKANLIğI KONTROLÖRLER KURULU BAŞKANI YUSUF KENAN ÇAĞLAR – Sayın Başkan, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun Tasarısı'nın 3'üncü maddesinin 1'inci fıkrasına (d) bendi olarak aşağıdaki düzenlemenin eklenmesini teklif ediyoruz:

(d) bendi: “Hükümlü ve tutuklulara yönelik infaz hizmetleri sırasında, iyileştirme (rehabilitasyon) kapsamında yapılan iş yurdu, eğitim, güvenlik, meslek edindirme ve benzeri her türlü faaliyetlerde” Bununla ilgili gerekçemizi şöyle sunmak istiyorum: 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "İnfazda Temel Amaç" başlıklı 3'üncü maddesinin 1'inci fıkrasında, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı ile ulaşmak istenilen temel amaç, öncelikle genel ve özel önlemeyi sağlamak, bu maksatla hükümlünün yeniden suç işlemesini engelleyici etkenleri güçlendirmek, toplumu suça karşı korumak, hükümlünün yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek, üretken ve kanunlara, nizamla ve toplumsal kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırmaktır. İşte bu temel amaca uygun olarak infazın yerine getirilebilmesi için, ceza infaz kurumlarında ve denetimli serbestlik merkezlerinde “rehabilitasyon” diye de bilinen iyileştirme faaliyetleri uygulanmaktadır.

“İyileştirme” olarak ifade edilen kavram, Ceza infaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük'ün 101'inci maddesinin 1'inci fıkrasında şu şekilde tanımlanmıştır: “İyileştirme; Hükümlülerin kuruma girişinden salıverilmesine kadar geçen süre içerisinde, bedensel ve zihinsel sağlıklarını sürdürmeleri veya bunlara yeniden kavuşmaları için gerekli önlemlerin alınması, suçluluk duygusundan arınması, kişisel ve toplumsal gelişiminin sağlanması amacıyla uygulanacak eğitim-öğretim, sağlık, psikososyal hizmetler ile meslek edindirme, bireyselleştirilme, toplum yaşamıyla uyumlaşmasını ve geliştirilmesini sağlayacak programların tümüdür. Bu programlar; hükümlüde, kanunlara saygılı olarak yaşama düşünce ve duygusunun yerleşmesi, ailesine ve topluma karşı sorumluluk duygusunun gelişmesi, toplum yaşamına uyması, geçimini sağlayabilmesi konularında uygulanacak rejim, önlem ve yöntemleri kapsar.”

sayılmayacağı belirtilmiştir. Aynı konuda, diğer kanunlarda da istisna kapsamına alınan düzenlemeler mevcuttur.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 4'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının (h) bendinde; "Rehabilite edilenler" istisna kapsamında sayılmıştır. Ayrıca 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 60'ncı maddesinin 3'üncü fıkrasında, ceza infaz kurumları ve tutukevleri bünyesinde bulunan hükümlü ve tutukluların genel sağlık sigortası kapsamında sayılmayacakları belirtilmiştir.

Yapılan bu açıklamalar doğrultusunda İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun Tasarısı'nı dikkate aldığımızda, tasarının özellikle temelini oluşturan düzenlemelerden:

"Çalışmaktan kaçınma hakkı" başlıklı 10'uncu maddesinin,

"Çalışanların görüşlerinin alınması ve katılımlarının sağlanması" başlıklı 14'üncü maddesinin,

"İş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcisi" başlıklı 16'ncı maddesinin, ceza infaz kurumları ve denetimli serbestlik merkezleri ile iş yurtlarında uygulanmasına imkân bulunmadığı anlaşılmaktadır. Çünkü infaz sistemimizde çalışma, uygulanan iyileştirme programının bir gereği olan ve bazı durumlarda zorunlu olarak yerine getirilmesi gereken bir faaliyettir. Çalışma programını reddeden bir hükümlü iyi hâlliliğini kaybedeceğinden erken salıverme veya diğer bazı ayrıcalıklardan da yararlanamayacaktır.

Bu nedenle, "Çalışmaktan kaçınma hakkı" başlıklı 10'uncu maddesi, iyileştirme faaliyetleri kapsamındaki "çalışma" uygulamalarını etkisiz kılacak ve disiplin cezaları nedeniyle hükümlüler iyi hâlli olma özelliklerini kaybedeceklerdir.

İyi hâlin kaybedilmesi ise infaz mevzuatımıza göre, açık kurumlara gidememe, izin kullanamama ve en önemlisi de koşullu salıverilme hakkından yararlanamama gibi bizler için asla tercih edilmeyen sonuçlar doğuracaktır ki bu durum ceza infaz kurumlarındaki güvenliği doğrudan etkileyecektir.

"Çalışanların görüşlerinin alınması ve katılımlarının sağlanması" başlıklı 14'üncü maddesini dikkate aldığımızda ise, ceza infaz kurumlarındaki hükümlülere uygulanan programlar, eğitim kurulları tarafından hazırlanmakta ve kendilerinin karşı çıkmasına veya zaman zaman direnç göstermelerine rağmen, psikososyal servisinin önerileri doğrultusunda yerine getirilmeye çalışılmaktadır.

Çalışmayla ilgili programlar, eğitim servisi ile psikososyal servisin değerlendirmeleri sonucu verilen bir karar olduğundan, bu çalışmalara bir işçi, işveren mantığıyla bakılamayacağını takdirlerinize sunuyorum.

Burada 5275 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesinin ikinci fıkrasındaki "Hükümlü, ceza infaz kurumunun güvenlik ve iyileştirme programlarına tam bir uyum göstermekle yükümlüdür." hükmünün de dikkate alınmasında fayda görülmektedir.

"İş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcisi" başlıklı 16'ncı maddesinin de aynı gerekçelerle, ceza infaz kurumlarında uygulama imkânı bulunmamaktadır.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Evet, sizi de dinledik.

Teşekkür ediyoruz.

Şimdi Aile Bakanlığı temsilcisine söz vereceğim, yalnız bu kadar uzun olmasın. Yani orada üç cümlede bitecekti iş, dinledik bir destan.

Buyurun.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ EMİN ERASLAN –
Öncelikle Sayın Başkan yüce Meclisimize saygı ve selamlarımı iletiyorum.

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun Tasarısı'nda çocuk hakları temelinde çocuk ve genç işçilerle ilgili düzenlemelere yönelik Bakanlığımızca tespitlerimiz var, Bakanlığımıza kamuoyunda oluşan birtakım algıların da yansıması var, bunları sizlere aktarmak ve paylaşmak istiyoruz.

Bakanlık olarak İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun Tasarısı'nı çocuk hakları temelinde inceledik. On sekiz yaş altı her bireyi çocuk olarak tanımlıyoruz. Öncelikle, mevcut İş Kanunu'nun ve İş Kanunu'nda yer alan hükümlerin İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun Tasarısı'nda yer alan hükümlerle kıyaslamasını yaptık. Bu kıyaslamaya baktığımızda, 85'inci maddenin kaldırıldığını görüyoruz. 85 madde ağır ve tehlikeli işlerde genç işçilerin çalıştırılmasını konu alıyor, hatta genç işçilerle ilgili genç çalışan tanımı var -yeni kanun tasarısında tanımlar bölümünde- on beş yaşını doldurmuş her kişi genç çalışan olarak tanımlanıyor, 71'nci maddede zaten bununla ilgili hüküm var.

85'inci maddenin kaldırılmasıyla burada bir kanuni boşluk oluşacağını kaygıyla kaydediyoruz. Çünkü 85'inci madde on altı yaşını doldurmuş genç işçilerin hiçbir şekilde çalıştırılmayacağını hükmediyor. Bu 85'inci maddeyle bağlantılı olarak 87'nci maddede de... 105'inci madde de bu cezaları öngörüyor, 1.250 TL ceza verilmesiyle ilgili 85'inci maddeye aykırı genç işçi çalıştırılması ya da çocukların çalıştırılmasıyla ilgili, bunların... Önerimiz şu şekilde: Zorunlu eğitim-öğretim sistemini de düşünerek, on iki yıl olduğunu kaydederek ağır ve tehlikeli işlerde çocukların ya hiçbir şekilde bu yeni düzenlemede çalıştırılmayacağının hükmedilmesi ya da 85'inci maddenin kaldırılmamasını öngörüyoruz.

TOBB TEMSİLCİSİ AHMET ŞAĞAR – 4857 sayılı Kanun'un 85'inci maddesini kaldırıyoruz ama 71'inci maddesine dokunmuyoruz. 71'inci maddesi zaten çocukların çalıştırılmayacağı, gençlerin hangi işte çalıştırılacağını gösteriyor, yönetmeliğimizde var. Ayrıca

bizim yaptığımız bir çalışmada da, biz “85’i kaldırdığımızda ne olur?” diye baktığımızda, genç çalışanların çalışma alanlarını daha da daraltmışız. Yani onların durumunu kötüye götürmemiş, daha da iyileştirmişiz, demek ki kamuoyu iyi takip edememiş veyahut da Aile Bakanlığı bazı konuları gözden kaçırmış. Genç çalışanın çalıştığı alan daralmış, genişlememiş. Daha önce çalışabilecekleri işlerde çalışamaz hâle gelmişler yani korumaya alınmışlar kısmen tabiri caizse öyle diyelim. Yani endişeye veya kaygıya mahal bir durum yoktur. 85’inci maddenin kaldırılmasıyla hukuki boşluk meydana gelmemektedir, onun yerine yönetmelikler ve tebliğlerle gerekli düzenlemeler yapılmaktadır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Evet, bakanlıkları da dinledik. Karşılıklı yok, bizde bitti.

Şimdi, Türk Tabipleri Birliği ve TMMOB’u dinleyeceğiz.

Evet, Türk Tabipleri Birliği Başkanımıza sözü veriyorum.

Buyurun Sayın Başkan.

TTB TEMSİLCİSİ ERİŞ BİLALOĞLU – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, değerli katılımcılar; herhâlde olumluyla başlamakta yarar var. Öncelikle emeği geçenlere teşekkür etmek lazım, önümüzde bir tasarı var. “Emek” deyince herhâlde 2005’ten bu yana olan bir emek diye söylenebilir, daha öncesi de belki eklenebilir. Ama bir de bizim gibi emek harcayıp da bu tasarıya emeği geçmeyenler var, onlara ben de teşekkür ederim. Yani yıllardır biz de meslek örgütleri olarak, bence kimi sendikalar işçi sağlığı ve güvenliği açısından büyük bir niyetle, iyi niyetle çaba harcayıp bu tasarıda gerçekten işlevsel olabilecek, tek tek işçilerin, bir bütün olarak çalışanların yaşamlarında sağlıklarını önceleyen bir çerçevenin kurulup kurulmadığı açısından çok ciddi bir endişe taşıyoruz.

Şimdi, böyle söyleme gerekçem şudur: Bugün on bir buçukta başladım oturum. Size duygusal bir şey olsun diye söylemiyorum ama on bir buçuktan bu saate kadar muhtemelen çok sayıda iş kazası yaşandı Türkiye’de, muhtemelen ölenler oldu, bir biçimde mesleki maruziyete karşılık gelip meslek hastalığı başlayanlar, gelişenler yani inanın ki sizler de bu duygularla muhtemelen bu önerileri getiriyorsunuz ama çok hayati bir şeye yönelik bir mesai harcıyoruz. Bunun altını özenle çiziyorum, çünkü eğer yıllardır harcanan emeklerin temel omurgasını ve sıkıntının nerede olduğunda doğru bir saptama yapmazsak beni de inciten kişi olarak kurum olarak da inciten kastı bu olmasa da cümleler kullanılabilir. Bakın, Sayın TOBB Temsilcisi ekmeğin arasında sigara indiren işçiler örneğini verdi. Bu örnek olmuş olabilir hayatta ama eğer biz bu örnekleri bu masada konuşarak bir çerçeve yürütürsek inanın çıkma şansımız yok.

İlk toplantı 18 Nisandaydı, Türk Tabipleri Birliğinin bu konuya 3-5 hekimin ya da bir mesleğin çıkarının ötesinde önem verdiğini göstermek üzere kendim bizzat katılmak istiyordum ama

17'sinde Doktor Ersin Arslan diye bir arkadaşımız bıçaklanarak öldürüldüğü için 18'inde onun cenazesindeydim. Bu öldürölme meselesi sağıık çalışanları açısından “bir iş kazası” denip “bir akli melekeleri yerinde olmayan ya da haddini bilmeyen, öfkesine hâkim olamayan gibi gibi örneklerle bir saldırı sonucu öldürme” diye de açıklanabilir ya da bir farklı boyuttan bakabiliriz. Ne hastayı ne hekimi suçlayan toplamda “Hasta hekim ilişkisindeki güven ilişkisi zaten iyi değildi, ne oldu da bu hâle geldi”ye bakabiliriz. Benzer biçimde iş kazaları için, yaşadıklarımız için -ki biz iş cinayetleri lafını da kullanıyoruz sıklıkla- bunlar için de nedir temel dinamik, nerede eksiklik var ve burada yürütölen çalışma neyi kuvvetlendirirse özöme katkı sunar? Doğrusunu isterseniz çok net olarak eğer bu tasarının ruhu, bu tasarının temel omurgası yıllardır kuvvetsizleştiren, yıllardır gücü azaltılan işçiyi korumaz, işçiyi desteklemez ise tek tek ve bir bütün olarak, ne yazık ki bir ilerleme kaydetme şansımız yoktur. Bakıyoruz tasarının bütününe, -yedi yıl, sekiz yıl, on yıllık bir sürecin sonunda- dilek ve temennilerle bu işin içerisinden çıkabilme şansımız yok, dilek ve temenniler pozitif, güzel, desteklenebilir ama geldiğimiz noktada her an, her dakika Türkiye’de bununla karşılaşıyorsak; bir, dinamiği temel olarak yani -tasarıda da söylüyor zaten- önce işçinin sağılığını ve güvenliğini temel alan bütün her şeyi -hiç kimse kusura bakmasın biz dâhil- onun ardına dizen bir biçimde yapmak durumundayız.

Bakın Türk Tabipleri Birliğinin etik bildirgeleri, alışan Sağılığı Bildirgesi... Böyle bir ikilem olmayabilir ama olduğu takdirde bize şunu söylüyor: “İş yeri hekiminin öncelikli sorumluluğu üretimin verimliliğinin artırılması değildir, çalışanların sağılığının korunmasıdır.” Burası, bu Komisyon bu tasarı çıkarken bu kadar ferah olabilmek lazım. Verimlilikle çalışanın sağılığı birbirine ikilem olarak getirilsin tartışmasını yürütmüyorum ama bu hayatta olan bir şey dünya ölçeğinde ve hekim eğer “Verimlilik mi?”, “alışanın sağılığı mı?” gibi bir ikilem olursa “Ne verimliliği çalışanın sağılığı.” diyecek. Buna eğer bu tasarının yapıcılar, toplam ruhu bu kadar ferah söyleyemezse, bir başka planlar, hesaplar üzerinden işin içerisine girersek inanın ki arzu edilen, çok hayati olan bir konuda yol alamayız. Bunlar size çok genel geçer laflar gibi gelebilir ama hem kurumsal olarak hem mesleki olarak sorumluluğumuz, hem de buradaki öncelikli varlık nedenimiz bunu söylemek diye düşünöyoruz. Çünkü bizim görebildiğimiz kadarıyla eğer iş kazaları artıyorsa yıllar içerisinde, bu temel faktörün yani işçiden yana olan kuvvetin ve işçinin kuvvetinin azaltılmasıyla paraleldir.

Bu tasarı Türkiye’de iş güvencesi açısından bir karar tesis etmek durumunda olmayabilir ama bu tasarayı yazanlar şunu bilmek durumunda yani bizler de dâhil buraya geldiğimize göre, sağıık alanından somut örnekle söyleyeyim. 600 bin küsur sağıık çalışanı var Sayın Başkan Türkiye’de, 150 bine yakını taşeron. Bunun Türkçesi nedir? “Taşeron işçileri için iş güvencesi var.” diyen var mı burada? “Taşeron işçileri için iş güvencesi var.” diyen var mıdır? Ben bunlarla, bu arkadaşlarımla çalışıyorum aynı hastanede, 150 bin taşeron. Devam edeyim, hekim dâhil ben ekleyebilirim ve

ardından hemşire, diğer çalışanlar için bir kere sağlık alanında burada söylenenleri... Sağlık için söylüyorum ki sağlık maden ve benzeri sektörler gibi en riskli en sıkıntılı, insanların hayatını etkileyen riskleri taşıyan bir alandır. Bu tasarı, inanın niyetini tartışmıyorum ama dilek ve temenniler noktasını kuvvetlendirmeye muhtaç diye gözüyor. Yani yaptırımları, bir biçimde doğrudan işçinin sağlığını eğer sonuçta gelip de “Ya, işçi kardeşim, sen de işte eğitilmiş ol, kendi sağlığını koru.” diyen bir noktadaysa o işçiye koruyan bir çerçeve olması lazım, bu olmayınca hoş görün ama tasarının fiili olarak bir karşılığı olmaz. Bence cezalar konuşulabilir, miktarları konuşulabilir, “Bunlar -bize işverenler öyle söylediler diye atıfta bulunuyorum- şöyle ek yükler getiriyor.” denebilir ama inanın bunların bütününe ötesinde “İşçinin sağlığını koruyan kurguyla mı?” diye bakacağız.

Bir, genel laflar, genel değerlendirmeler ama herkesi kapsıyor mu bu tasarı? O (c), (ç) maddeleri onlar dâhil edilemez mi hakikaten? Türkiye’de herkes onlar için de güvence olacak bir biçimde bu sağlanamaz mı? Temel olarak detayına girmeyeceğim ama bence kapsam açısından bütünüyle kapsar bir hâlde değerlendirilmesi kritik bir noktadır diye düşünüyorum.

İkincisi: Ana bir başlık olarak, bizle ilgili bunu mutlaka söylemekte yarar var tabii, meslek örgütleri. Bizim gibi, hekimlik gibi -mimar, mühendis arkadaşlar söylerler zaten- bir meslek örgütünün, mesleğinin profesyonel özellikleriyle hakikaten işçilerin sağlığına katkı sunabilmesinin olmazsa olmazları nelerdir ve bu tasarıda var mıdır bu? İnanın ki yoktur. Bu sağlanmamıştır, bu güvence altına alınmamıştır. Bu olmadığı zaman, tek tek hekimlerin kaybı tartışmasını bırakın bir tarafa, bu olmadığı zaman işçilerin sağlığı kaybetmektedir. Çünkü bir hekim eğer bağımsız, özerk bir meslek örgütünün güvencesinde mesleğinin gereklerini söyleyebilecek olanaklara, güvenceye sahip değil ise -evet, kayıtlara geçiyorsa çok sıkıntılı ama söylemek durumundayım- işi idare edebilir. İş idare etmek demek, sağlığın kaybedilmesi demektir tek tek insanların sağlığından toplumun sağlığına kadar. O nedenle, sizlerin, yani bizim hep birlikte tesis edeceğimiz meslek örgütünün rolüne ilişkin vereceğimiz özerklik, pozisyon, vesaire doğrudan buna verdiğim öneme işaret eder. Ne kadar önem verirseniz onu gösterirsiniz. “Meslek örgütü hakkını, yetkisini şaşırır başka türlü kullanır mı?” meseleleri bir tartışma konusu olabilir.

(Elektrik kesintisi nedeniyle kayıt tutulamamıştır.)

O iş yerinin özelliğine ve büyüklüğüne göre ekibin başka sağlık profesyonellerince de desteklenmesi gereken bir ihtiyaç ortadayken biz “diğerleri” diyen ve en genel kabul gören ilkelardan ekip organizasyonunu da göz ardı eden bir düzenlemeyi bu yasa için tesis etmiş durumdayız.

Bir diğer ifade, çalışanların güvencesi, iş güvencesi olmadığı noktada diğer bütün güvencelerin sarsıldığını söylemiştim. Burada çalışanların sağlığıyla ilgili düzenleme yapan, işçi sağlığıyla ilgili düzenleme yapan bir tasarıda, seksen saatten daha uzun süre çalışmanın ifade edildiği bir çerçeveyi de görebiliyoruz. Yani hakikaten ironik bir tablo.

Hızlıca toparlarsam şunu vurgulamam gerekir: Çalışmalar sürecektir anlaşıldığı kadarıyla...

BAŞKAN – Eriş Bey, nerede geçiyor seksen saat?

TTB HUKUK DANIŞMANI MUSTAFA GÜLER – Kamuda çalışan iş yeri hekimleri için, kamuda görevlendirilen iş yeri hekimleri için.

TTB TEMSİLCİSİ ERİŞ BİLALOĞLU – Maddesine isterseniz geleyim. Daha sonra verdiğimiz şeyler içerisinde var.

TTB HUKUK DANIŞMANI MUSTAFA GÜLER – 6'ya 8.

TTB TEMSİLCİSİ ERİŞ BİLALOĞLU – Cümle olarak da yine söylemiş olurum onu daha sonra.

TTB HUKUK DANIŞMANI MUSTAFA GÜLER – 6'ya 8; okuyayım mı Sayın Başkan?

BAŞKAN – Okuyun.

TTB HUKUK DANIŞMANI MUSTAFA GÜLER – En son cümlesini okuyorum: “Bu durumdaki görevlendirmeye ilişkin ilave ödemelerde günlük mesai saatlerine bağlı kalmak kaydıyla aylık toplam seksen saatten fazla olan görevlendirmeler dikkate alınmaz.” 6'ncı maddenin (8) inci fıkrasında, aylık seksen saatten fazlası dikkate alınmaz.

TTB TEMSİLCİSİ ERİŞ BİLALOĞLU – Angarya meselesi...

BAŞKAN – Haftalık gibi söyledi de onun için...

TTB TEMSİLCİSİ ERİŞ BİLALOĞLU – Düzeltiyim o zaman.

Dolayısıyla, kritik nokta budur bizce. Bu tasarının maddelerine ilişkin önerilerin gerçekten işlevsel olabilmesi toplamda esasına ilişkin vurgunun ve ihtiyacın kuvvetlendirilmesinden geçiyor. Sanırım buradaki işçi sendikalarının da temel rollerinden bir tanesi o yönüyle bir düzenlemenin yapılmasını sağlamak. Aksi takdirde, gerçekten her gün yaşadığımız iş kazaları ve benzeri sıkıntılar açısından bir ilerleme söz konusu değil.

Hızlıca şeyleri ifade edeyim ve toparlayayım. Biraz önce söylediklerim içerisinde kapsamını tekrar vurgulamış olayım. Herkesi kapsamadığı şeklindeki değerlendirmemizdir birinci noktası bu tasarının.

BAŞKAN – Onu nereden yola çıkarak söylüyorsunuz?

TTB TEMSİLCİSİ ERİŞ BİLALOĞLU – Bakın, “İstisnalar” diyor, 3'üncü madde...

BAŞKAN – Mesela TESK diyor ki: “Herkesi kapsıyor, herkes işin içinde. Dolayısıyla biz buradan sıkıntı çekeceğiz.” falan diyor.

TTB TEMSİLCİSİ ERİŞ BİLALOĞLU – 3'üncü maddenin (c) ve (ç) bentleri...

BAŞKAN – İstisnalardan mı bahsediyorsunuz?

TTB TEMSİLCİSİ ERİŞ BİLALOĞLU – İstisnalar, tabii.

BAŞKAN – Yani bak Adalet Bakanlığı da karşınızda.

TTB TEMSİLCİSİ ERİŞ BİLALOĞLU – Biz kimsenin karşısında değiliz. Herhâlde herkesin...

BAŞKAN – Yok, yok sizin karşınızda. Az önce o istisna istedi de onun için onu söylemek istiyorum. Yani karşınızda derken, siz karşı karşıyasınız anlamında söylemiyorum.

TTB TEMSİLCİSİ ERİŞ BİLALOĞLU – Tabii şöyle Sayın Başkan: Eğer hakikaten işçi sağlığı ve güvenliğiyle ilgili bir şey konuşuyorsak “istisna” diye bir şey orada iki tane madde var yukarısında, onun dışındakilerin biz istisna olabileceğini düşünmüyoruz, olmamasını arzu ediyoruz. Böyle bir çerçevede yaklaşırsa da zaten temel amaca hizmet ederiz diye düşünüyoruz. Onunla ilgili düzenlemeler diğer eklerinde de zaten var. Tarafımızdan getirilmiş durumda.

İş yeri hekimi... Meslek örgütünün rolünü vurgulamıştım. İş yeri hekimi için meslek kuruluşu tarafından yetkilendirilen kısmın eklenmesi eğer toplamda çalışanların sağlığı noktasında bir sağlık hizmetinin nitelikli olarak verilmesiyle ilgiliyse, bizim kadar sizler açısından da çok önemli diye düşünüyorum. O nedenle, bunu özellikle vurgulamış olayım.

Yine, biz, tasarının 4’üncü maddesine bir (ş) bendi eklenmesinde yarar görüyoruz. Çünkü bunun da meslek kuruluşunun tanımı olarak buraya eklenmesi bizce önemli tasarıda.

BAŞKAN – 4’üncü maddenin (ş) bendi...

TTB TEMSİLCİSİ ERİŞ BİLALOĞLU – Bunları tabii daha sonra iletmemiz söz konusu, daha önce de belki iletmış olabiliriz, benim katılmadığım toplantılarda.

BAŞKAN – Var, var; sizin ilettiğiniz yazılar var bizde.

TTB TEMSİLCİSİ ERİŞ BİLALOĞLU – Ama her hâlükârda bunlar tasarının temel ruhu noktasında yapacağımız işle ilgili, onu özellikle vurguluyorum.

Yine hızla geçmek için söylüyorum, iş yeri hemşiresi meselesini, sağlık hizmetinin ekip olma meselesini vurgulayan düzenlemeyi ilgili maddelerde mutlaka yerine almak lazım. 50 ve daha fazla çalışan olan iş yerlerinde işverenin iş yeri sağlık ve güvenlik birimi kurmakla yükümlü olması çok önemli. Çünkü kimi ifadelerde şu var: Bu mesleklerin, görevlerin işveren tarafından üstlenilmesi denilen bir çerçeve var yanlış yorumlamıyorsak. Biz açıkçası bu mesleklerin görevlerinin işveren tarafından üstlenilmesi meselesini... Hakaret de olmadığına göre ne diyeceğiz, yani sonuçta bu bir hekimlik faaliyeti yürütüyoruz biz değil mi, hekimlik. “Bizim faaliyetimizin bir başkası tarafından yapılması bu işe verilen ciddiyet açısından tartışılır mı?” derken niyet tartışmaya başlayacağız ama hakikaten biz bunun böyle olmaması gerektiğini düşünüyoruz. Bu da toplam ruhuna ilişkin bir sıkıntı olabilir gibi.

Seksen saati söyledim düzeltmesiyle birlikte.

BAŞKAN – Onun yerine... Burada şey var, belgesi almadan olmuyor yani iş yeri sahibinin mesela doktor olması lazım üstlenebilmesi için.

TTB HUKUK DANIŞMANI MUSTAFA GÜLER – Ama o zaman kendi kendini denetleyecek.

TTB TEMSİLCİSİ ERİŞ BİLALOĞLU – Ama bu işin mantığına uygun mudur?

BAŞKAN – Yok tabii, belli kuralları olabilir.

TTB TEMSİLCİSİ ERİŞ BİLALOĞLU – Bizim yorumumuza göre değildir.

BAŞKAN – Hayır, olamaz; yani hekimin yerine başka bir makine mühendisi nasıl geçecek?

TTB TEMSİLCİSİ ERİŞ BİLALOĞLU – Tabii, biz işveren kimliğini kastediyoruz, işveren kimliği başka bir şey burada.

Keza yine meslek örgütüyle, söylemiş olduk, Tabip Odasının yönetim kurulunun onayına ilişkin gerekliliğin çok net olarak konması herkesin yararınadır diye söylüyoruz. Bunu uzun uzun gerekçelendirecek, anlatacak materyaller, yazılı, basılı, sözlü, her türlü şey var ama toplamda buraya zaten bunu koymak işçilerin sağlığı konusundaki duyarlılıkla ilgili diye düşünüyoruz.

Keza tasarının 6'ncı maddesinin (b), (c), (ç), (d) maddeleri için baktığımızda, biraz önce TESK'ten arkadaşımız da söylediler; neredeyse düzenlemelerin önemli bir kısmı yönetmeliklere bırakılıyor.

BAŞKAN – Doğru, yani sanıyorum çok sayıda yönetmelik var. Ben çok saymadım ama Akif saymıştır sanıyorum, epey var.

TTB TEMSİLCİSİ ERİŞ BİLALOĞLU – Biz tabii hukukçu değiliz ama hukukçu arkadaşlarımızın görüşleri çerçevesinde de söylüyoruz, Anayasa'ya göre temel hak niteliğindeki eğitim, çalışma, sözleşme hakları içindeki bu hususlardan bir hakkın tanınması ya da ortadan kaldırılmasına ilişkin koşulların kanunda belirlenmesi gerekir. O nedenle, bunların yönetmelikler kapsamında değerlendirilmesi bizce uygun değil diye düşünüyoruz. Ek olarak, yönetmeliklerle, hele de meslek kuruluşlarını ilgilendiren konularda bizlerin uygun görüşlerinin alınmasının mutlaka eklenmesi gerektiğini hatırlatmakta yarar var diye düşünüyorum.

Yine, sizler için ayrıntı gelebilir, bizim açımızdan ise ruhuna çok önem veren bir şey, tasarının 7'nci maddesinin başlığı: “İş yeri hekimlerinin ve iş güvenliği uzmanlarının görev, yetki ve yükümlülükleri” diyor. “Yükümlülükleri”nden sonra “iş güvenceleri” mutlaka eklenmeli o başlığa ve ona göre düzenlenmeli.

BAŞKAN – İş yeri hekimlerinin iş güvenceleri mi? Nasıl bir öneriniz var bu konuda?

TTB TEMSİLCİSİ ERİŞ BİLALOĞLU – “İş yeri hekimlerinin ve iş güvenliği uzmanlarının görev, yetki ve yükümlülükleri ile güvenceleri.” Başlığa bu sözcük “iş güvenceleri” eklensin diyoruz.

BAŞKAN – Bir öneriniz var mı? Nasıl güvenceye alacağız, iş yeri hekiminin güvenliğini nasıl sağlayacağız iş kanunlarının dışında?

TTB TEMSİLCİSİ ERİŞ BİLALOĞLU – İş güvencesini sağlayacağız, meslek örgütünün rolünü somutlayacağız. Meslek örgütünün rolünü somutladığımızda, madde gerekçelerimizde de var zaten, o zaman meslek örgütünün dâhil olduğu bir süreçle hekimlerin bulundukları iş yerlerinden ayrılmaları ve mesleklerini yürütmeleri böyle bir biçimde yürütülecek, gerçekleştirilecek.

Keza, hızla geçerse, 17'nci maddeye ilişkin, bir konsey tanımlanıyor orada. O konseyin demokratikleştirilmesi, özerk bir yapısının bulunması bu sürecin çok daha amacına uygun yürütmesine katkı sunar diye hızlıca ifade edeyim.

Son olarak en başta söylediklerimi tekrarlayarak bitirmek istiyorum. Bu söylediklerimin bir biçimde gerçek anlamda işe yarar olabilmesi için bu tasarının esasına, ruhuna ve gerçekten bu işin öznesi olan ve kazalarla ölen işçilerin pozisyonunu güçlendiren bir biçimde tesis edilmesi lazım. Bu hâliyle buna hizmet eden bir görüntü vermiyor. Dilek, temenniler kısmı kuvvetli ama bunu artıracak çerçevedeki -ki, işçi sendikalarının da önerileri bu yöndedir diye biliyoruz, düşünüyoruz- bir düzenleme temel ihtiyaçtır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz çok teşekkür ediyoruz.

Biz sizin hassasiyetinize çok yakından katılıyoruz, özellikle işçi sağlığı ve güvenliği konusunda burada amacımız temel sağlıktır, yani işçinin sağlığıdır. Bu yasanın amacı öyledir. Belki ifade edilme tarzıyla, yöntemiyle tam anlamıyla ifade edilememiş olabilir ama buradaki yasanın amacı odur.

Bir de bu yönetmelikler konusunda her arkadaşımız çoğu şekilde söyledi bu konuyu. Bu kanunda, bu yaptığımız kanunda yönetmelik çok fazla, doğru; ama kanunda nelerin olacağı, nelerin yazılacağı Anayasa'da belirlenmiş durumda. Dolayısıyla, eksiklik yok, yani kanunun belirlenmesi konusunda Anayasa'daki ifade edilen tarzda bir eksiklik söz konusu değil. Yönetmelikler daha çok açmak için. Son zamanlarda yapılan yasaların çoğu böyle, neredeyse tebliğ seviyesine geldi yasalar. Yani o kadar geniş, o kadar geniş, o kadar geniş oldu ki karar vericilerin karar vermekte tereddüt etmesi nedeniyle artık her şey kanunla, orada da yetmiyor, yönetmeliklerle açıklanır hâle geldi. Yani orada bir eksiklik yok, Anayasa'daki düzenlemeler, Anayasa'nın istediği konularda bir eksiklik yok, aksine fazlalık var, hatta yönetmeliklerde daha da genişletilmiş durumda. Tabii, siz yine inceleyebilirsiniz arkadaşlara diye düşünüyorum ben. Biz...

TTB TEMSİLCİSİ ERİŞ BİLALOĞLU – Sayın Başkan, izninizle taşeronlaşma işinden bahsettim ama onu da söyleyeyim. Biz aynı zamanda tabii hizmetin taşeronlaştırılması meselesini de ciddi bir sıkıntı olarak görüyoruz. Bunu da özel olarak tekrar vurgulamış olayım.

BAŞKAN – Burada ilk defa işverenlerle uzlaşıyorsunuz. Onlar da hizmetin şirketler tarafından verilmemesini istiyorlar. Yani bu bana biraz ironik geldi ama bunu ben çok düşünmedim,

işverenler de aynı düşünüyorlar falan ama hizmetin yaygınlaşması konusunda da buna bir yeniden bakmak lazım diye düşünüyorum.

TTB HUKUK DANIŞMANI MUSTAFA GÜLER – Sayın Başkanım, yönetmeliklerle ilgili olarak iki cümle etmeme izin verir misiniz?

BAŞKAN – Buyurun.

TTB HUKUK DANIŞMANI MUSTAFA GÜLER – Şimdi burada yönetmeliğe bırakılması, ayrıntıların yönetmeliğe bırakılmasına ilişkin yaklaşım doğrudur; bu yasa koyucunun takdiri içerisinde değerlendirilecektir. Ancak sizlere daha önce sunduğumuz raporda da belirttiğimiz üzere, burada bir mesleğin edinilmesi ya da kaybedilmesine ilişkin bütün yetkiyi idareye bırakan bir yönetmelik düzenlemesine yetki veriliyor. Sırf bu çerçeveden bile baktığınızda Anayasa'daki kamusal hakkın alınması, verilmesiyle ilgili kuralların yasada düzenlenmesi gerektiğine ilişkin kurala aykırılık teşkil ettiğinin altını tekrar çizmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi, Türk Mühendis Mimar Odaları Birliğini dinleyeceğiz.

Buyurun.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ – Şimdi daha önceki toplantıda siz önce işçileri, sendikaları dinleyeceğiz, sonra işverenleri, sonra meslek kuruluşlarını dinleyeceğiz dediğiniz için meslek kuruluşlarının bugün dinlenmeyeceği nedeniyle yalnız geldim. Burada bir ekip olacaktı, o nedenle eksik kaldık; ben de genel olarak sabrınızı da taşırmadan bizim itiraz noktalarımızı sunmaya çalışacağım.

BAŞKAN – Otuz dakikanız var.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ – Otuz dakika yeter.

2003 yılında 4857 sayılı Yasa kabul edildiğinde bu yasa tüm taraflarla, sosyal taraflarla hazırlanmış, uzunca süre bir tartışma geçirmiş ve mutabıkla geçmiş, yani birçok maddesinde tarafların, sosyal tarafların uzlaşmasıyla çıkmış bir yasaydı. Bu yasanın ilk kırılması İş güvencesinde yaşandı. İkinci kırılma da iş güvenliği ve işçi sağlığı konusunda yaşandı. 2003 yılında çıkan İş Yasası bugün şu an önümüzdeki taslağın gerisinde olmayan maddeleri içeren ve öngören, Avrupa Birliğine entegrasyon sürecinde de öngören bir yasaydı. 2003 yılından bu yana, yani yaklaşık on yıldır da bu yasa uygulanamadı. Bundan önce de işçi sağlığı ve iş güvenliğini koruyucu Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'ndan tutun, Borçlar Yasası, İş Yasası, tüzükler, yönetmelikler, bir sürü mevzuat koruyordu. Yani bizim eksik olan tarafımız normlar değildi, bu sistemi düzenleyecek ve gözetimi mümkün kılacak bir yapının ortaya konulamamasından kaynaklanıyordu. Şimdi, 2003 yılından beri Bakanlıkla yapılan tartışmalar, çıkan yönetmeliklerin hepsi yargıdan döndü.

Sanki bugün işin miladı, ilk basamağıymış gibi algılayarak şimdi tartışıyoruz. Elbette ki işçi sağlığı ve iş güvenliği bir haktır. Bu ta Bismarck Almanya’ında 19’uncu yüzyılda ortaya konmuş, İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne konu olmuş, daha sonra ülkelerin anayasalarına ve yasalarına konu olmuş bir hak. Sosyal güvenlik kavramından ayrı tutamayacağımız bu hak bugün ilk defa geliyormuş gibi bir algı var. Bu yanlıştır. Bu şimdiye kadar devletin ve işverenlerin niyetinden kaynaklanan bir sorundur, artı işçi sendikalarının örgütsüzlüğünden, sanayi devrimini yapamamış bir toplum olmamız, ülke olmamız nedeniyle de bu konuda geride kalmış bir ülkeyiz. Bunun objektif nedenleri de bunlar.

Şimdi, burada esas amaç, buradaki herkesin amacının da bu olduğunu sanıyorum, çalışanların iş yerindeki tehlikelerle karşılaşma ve onlara maruz kalma olasılığını en aza indirmek için oluşturulacak örgütlenme, normlar ve sürekli gözetimi mümkün kılan bir yapıyı ortaya çıkarmak olmalıydı. Ancak bu organizmayla bu iş yürüyebilir, onun dışında bugüne kadar yaşadığımızın tekrarını yaşayıp dururuz.

Şimdi, buradaki eksiklikleri maddelerden başlayarak kısa kısa aktarmaya çalışacağım.

Bir defa “amaç” maddesi bu yasanın yeniden düzenlenmelidir. Neden düzenlenmelidir? Çünkü bu “amaç” maddesinde devletin yükümlülüğü sayılmamış, devlet yok; burada çalışan ve işverenlerle sınırlı tutulmuş. Devletin kendi kolluk görevleri arasında sayılan denetim yetkisi ve sağlayıcı yetkisi burada bulunmamakta.

İkincisi: “İş güvenliği uzmanı” tanımı bu meslek kuruluşunu ilgilendirdiğinden “iş güvenliği uzmanı” tanımı ve konumu yeniden düzenlenmelidir. Çünkü “uzman” kavramı bugün Türkiye’de akademik dünyada lisansüstü eğitimle alınan bir unvandır. Bu nedenle, buradaki karışıklığı önlemek için “iş güvenliği ile görevli mühendis” kavramı ibaresi kullanılmalıdır.

Şimdi, bu tasarının asıl araçları -yanlış olan da bu- eğitim kurumları ve ortak sağlık güvenlik birimleri olarak belirlenmiş. Bu iki önemli araç da piyasaya bırakılmış, yani Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş şirketlere bırakılmış. Eğitim kurumları ve bu hizmeti sağlayacak kurumları Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulan şirketlere bırakmak demek gerçekten bu alanda niyetimizin bu sistemi oturtmaya yönelik olmadığına göstergesi. Şimdi “eğitim kurumu”ndan ne kastediyoruz, bu eğitim kurumu kimi eğitecek? Lisans eğitimini almış iş yeri hekimlerini ve mühendis ve mimarları eğitecek. Bunlar zaten kendi eğitimleri içerisinde almış oldukları eğitimin üzerine unvan alıyorlar. O zaman burada verilen, iş güvenliği uzmanının sunacağı hizmet bir mühendislik hizmeti ise bu eğitim kurumları mühendislik hizmetinin üzerine ne koyacak? Bunun ana konusu meslek içi eğitimidir. İş güvenliği mühendisleri mezun olunca ve eğitim kurumundan alacağı eğitimle iş güvenliği mühendisi olunmaz. Bunu burada oturan herkes de bilir. Çünkü iş güvenliği mühendisliği pratikle kazanılan bir şey, yani çalışmadan, iş yaşamına başlamadan, aşama aşama

kendini geliştirmeden yapılabilecek bir iş değil; bu kendi meslek içerisinde pişmiş, kendi alanındaki teknolojiyi, makineleri ve sistemleri kavramış bir insanın yapabileceği bir iş. Bunun yetkinleşmesi ise meslek odaları tarafından takip edilebilecek bir konudur. Bunu şimdi yeniden dersanelere teslim edip bir uzman unvanı vermenin hiçbir anlamı yok; ne bilimsel ne hukuksal ne de pratik bir faydası var. şimdi, bunu defalarca Bakanlığa söylememize rağmen, ısrarlı tutum surmektedir. Bir eğitim kurumundan bir mühendis 3 milyar liraya bir eğitim alıyor; burada verilen soyut bilgiler ve verilen bilgiler ise mevzuatların anlatımıdır, bu mevzuatlar da her gün zaten değişiyor. Yani 2003 yılından beri, Bakanlıkta buradaki masanın etrafında oturan arkadaşlarla yaklaşık sekiz yıldır aynı masayı paylaşıyoruz ve değişmeyen yönetmelik kalmadı. şimdi, zaten bunu takip etmeleri olanaklı değil. Yönetmeliğe uymayan yasaları da biz defalarca, burada, “istihdam” paketi altında, Gelir Vergisi Kanunu erevesi içerisinde aralara sıkıştırarak değiştirip yeniden yönetmelik düzenledik. şimdi burada yönetmeliklerin böyle kolayca değiştiği bir ortamda istediğimizde yasayı değiştirdiğimizde sistem oturmuyor, oturtulamıyor ve sizin vermiş olduğumuz eğitimin de pratik bir yararı kalmıyor. Bu nedenle, insanların eğitim kurumlarına para vermelerine, boşu boşuna mühendis ve hekimlerin buralarda srndrmelerine hiç gerek yok. Eğitimini nereden alırsa alsın, bu, meslek içi eğitimidir. Bu insanların bu görevi alabilmeleri için konulacak kriterler, hangi programda yetkin olduğunu belirten bir müfredatla... Meslek odalarıyla birlikte sınav komisyonu kurulur, sınavdan geçen insanlar yetkilendirilir, geçemeyenler ise yetkilendirilmez. Eğitim kurumları bu sistemin içerisinden çıkarılmalı. Bu olmazsa olmaz koşul olmalı, çıkarılmalı. Bunlara verilecek eğitim kurumları içerisinde de meslek odalarının olmamasının gerekçesini Sayın Genel Müdür kuruluş kanunlarında böyle bir yetki olmadığı için...” Diğer kurumların kuruluş kanunlarında eğitim verme yetkileri var mıydı? ÇASGEM ya da alışma Bakanlığı bu yetkiyi nasıl aldı?

ÇALIşMA BAKANLIğI TEMSİLCİSİ KASIM ÖZER – Kanundan.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN AğLAR YAKIş – O kanun nasıl değişti efendim?

ÇALIşMA BAKANLIğI TEMSİLCİSİ KASIM ÖZER – Mecliste.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN AğLAR YAKIş – Yönetmelik iptal edildikten sonra “Bu yetkimiz yokmuş, şu maddeyi değiştirelim.” diye alındı; istihdam paketleri arasında, torba yasalarla geçti. Yani burada “meslek odaları” ibaresinin konmasının önünde hiçbir yasal ve anayasal engel yok ve bu konuda da yanlış bilgi vermeyelim.

Bir de sertifika sınıfları burada hatalı olur, hatalıdır çünkü Avrupa uygulamalarına baktığımızda sertifika sınıflandırılması yok. İşin ve iş yerinin niteliği önemlidir. Orada üretilen ürün ve kullanılan yönteme göre iş güvenliği mühendisi ve hekimi görevlendirilir.

Burada sistemde devletin kendi üzerindeki yükü atıp, işverenlerin de elini rahatlatan bir madde var, 7’nci madde, “İş yeri hekimlerinin ve iş güvenliği uzmanlarının görev, yetki ve

yükümlülükleri” diye. Sistemin tüm sorumluluğu burada mühendislere yüklenmiştir. Burada hangi hak tanınmıştır iş güvenliği uzmanına, madem doğacak zarardan ihmalde bile sorumlu ise hangi hak vardır? “Mesleki bağımsızlık ilkesi doğrultusunda hareket eder.” Bu mesleki bağımsızlık ilkesini nasıl yaşama geçirecek bu mühendis? İş güvencesi var mıdır, buradaki ücreti belirlenmiş midir? İşverenin hangi araçları ve şeyleri buna sunması gerekiyor? Hiçbiri yok.

BAŞKAN – Ücretinin belirlenmesini ister misiniz?

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ – Tabii ki belirlenmesini isteriz. Asgari ücretle... Şimdi, bakın bu sistem neyi yaratacak, oraya geleceğim. “Ortak sağlık ve güvenlik birimleri” denilen o kuruluş aslında buradaki sosyal tarafların... Siz “İşverenlerle de uzlaştınız.” dediniz Türk Tabipler Birliğine.

BAŞKAN – Hayır, ben “uzlaştınız” demedim.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ – Hayır, hayır...

BAŞKAN – Ben bu terminolojileri iyi bilirim.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ – Şimdi şurada...

BAŞKAN – Kusura bakma, ben öyle bir laf söylemedim.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ – Her neyse yanlış anlamışumdır. Ben “Orada uzlaşıyoruz.” demek istiyorum yani. Orada şu nedenle...

BAŞKAN – “İlk defa bir konuda aynı düşünüyorsunuz.” dedim, “uzlaştınız” demedim.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ – Yani o anlamda, düşünmek anlamında kullanmışumdır, çok önemli değil; bu kavramı ben kötü niyetli de söylemedim.

Şimdi, Bakanlık dışında bu masada oturan sosyal taraflar şu konuda uzlaşmışlardı: Ortak sağlık, güvenlik, yani küçük KOBİ’lerin ve küçük işletmelerin bu hizmetten yararlanmaları, erişimleri için işverenlerin birlikte ve devlet destekli kuracakları bir nevi kamusal yerler, yarı kamu kurumu durumundaki özerk -özerk de değil- kurulacak bu birimler, küçük işletmelere orada çalışan iş güvenliği mühendisleri ve iş yeri hekimleri tarafından tek tek onlarla bu hizmeti almak için sözleşme yapmak yerine, yalnızca o bölgedeki iş yerlerine hizmet sunmak için kurulmuş olan bir organizasyon olarak öngörüldü. Yani burada hem devlet olacak hem işverenler olacak; bu durumda herkesin birlikte kurduğu bir organizasyon olduğu için hem iş güvenliği kültürü gelişecek hem daha ucuza bu hizmete ulaşılacak ve en fazla iş kazalarının olduğu yerler de buralar, küçük işletmeler. Roma Sözleşmesi’nde de “Küçük işletmeler ve KOBİ’lerin yaşaması için teşvik edici önlemler almalı hükûmetler” der. Yani bu, direktiflere ve Roma Sözleşmesi’ne de uygun bir şeydir. Yani bugün de ortaya atılmış bir önerme değildir, bu yıllardır tartışılan bir önermedir ve bu ülke gerçeğine de uygun bir önermedir. Buradaki iş güvenliği ve iş yeri hekimleri...

BAŞKAN – “Ülke gerçeğine uygun.” dediniz ama az önce Bülent Bey, işveren temsilcisi, çok uzun süre uğraştıklarını bir OSB’de ama böyle bir yeri kuramadıklarını söyledi.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ – Şimdi, bakın daha öncesinden kurulmuş olanlar var, örnekler var; yani yaşayanlar da var. Burada organize sanayi bölgesinde kurulmuş bir ortak sağlık ve güvenlik şeyinden bahsedildi. Yani bunun önünde Bakanlık isterse bu sistem çok güzel oturur.

ÇALIŞMA BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ KASIM ÖZER – Bu sistemi ben ilk defa duyuyorum Sayın Başkan.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ – Biz on yıldır bunu...

ÇALIŞMA BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ KASIM ÖZER – Kimin teklifidir, kimin görüşüdür ben bilmiyorum.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ – Biz o zaman...

ÇALIŞMA BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ KASIM ÖZER – Dört yıldır genel müdürlükteyim. Dört yıl önce bitmiş o tartışma.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN YAKIŞ – Biz de o zaman altı yıl önce... 2008 yılında bu teklifi vermiştik, bizim kanun tasarısı olarak sunmuş olduğumuz tekliflerin içerisinde var.

Bu sistemde iş güvenliği mühendislerini zora sokan bir durum var. Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulu olan ortak sağlık, güvenlik birimlerinde çalışacak mühendisler bu şirketin sahibinin elmanı olarak kurgulanmış.

BAŞKAN – Öyle bir zorunluluk yok, yanlış anlamayın. Mühendisler de kurabilir.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN YAKIŞ – Kimin kurduğu önemli değil yani.

BAŞKAN – Öyle bir zorunluluk yok.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN YAKIŞ – Ortada bir şirket var mı efendim, bu hizmeti sunan?

BAŞKAN – Hayır, şirket yok. Siz de kurabilirsiniz, şirket olur. Yani tek taraflı olmasın, onun için söylüyorum.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN YAKIŞ – Kuranın kim olduğu önemli değil, ben şunu anlatmaya çalışıyorum: “Ortak sağlık, güvenlik birimi” adı altında bir şirket kuruldu mu hizmet sunacak işletmelere? Burada istihdam edeceği kişiler mühendis ve hekimler olacak ya da teknik elemanlar olacak. Bunları, işveren yani “şirket sahibi” diyeyim talep edilen işletmelere gönderecek, onlara danışmanlık hizmeti verecek. Şimdi, buradaki mühendis ve hekimler bir, asıl işverene bağlı, iki, hizmet sunmuş oldukları iş yerlerinin işverenin şeyine bağlı olacaklar. Yani birden fazla yere de danışmanlık hizmeti verebilecekler. Bu durumda çoklu bir işveren sahibi olacaklar yani birden fazla işverene bağlı olarak. Birden fazla işverene bağlı olarak verilecek hizmette bunun mesleki bağımsızlık

ilkesi ve iş güvencesi ve hakikaten o mühendisten beklenen iş güvenliği hizmetinin objektif olarak ve kaliteli bir şekilde sunulup sunulmayacağı büyük bir soru işaretidir. Yani burada iş güvenliğiyle görevli mühendis ve hekimler kiralık işçidir sistemde. Bu, çok büyük bir hatadır.

BAŞKAN – Bu tartışmalara veya bu karşılıklı konuşmalara girmek istemiyorum yani Türkiye’de İş Kanunu var, İş Kanunu’na göre mühendisler bir iş yerinde çalışıyorlar. Bütün mühendisler çalışıyorlar. Yani şu anda mühendisler belli bir iş kanunu içerisinde. Bir inşaat mühendisi inşaat şirketinde çalışıyor; ona ne diyorsunuz siz?

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN YAKIŞ– Onunla bu aynı değil. Şimdi burada bir kamu hizmeti görevi yüklemiş misiniz? Bu bir kamu...

BAŞKAN – Tamam, anlaşıldı.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN YAKIŞ – Fabrikada çalışan bir mühendis farklı bir şey, iş güvenliği hizmeti sunanın pozisyonu farklı bir şey. Siz ona “Bu hizmeti sun. Benim adıma, devlet adına buradaki eksiklikleri tespit et, işverene bildir. İşveren bunların gereğini yerine getirsin. Eğer dinlemezse sen iş akdini feshedebilirsin...” Eğer sunmuş olduğunuz...

Şimdi, buradaki, bu sistemdeki iş güvenliği mühendisi bu sistemde bu hizmeti sunamaz çünkü birden fazla işverene hizmet sunuyor, bir. İkincisi: İş güvencesi yok. Üçüncüsü: Bir işverene bağlı olarak çalışmak durumunda bırakılıyor.

BAŞKAN – Şimdi, ben anlamadım. Ben bir inşaat şirketinde çalışıyorum, mühendisim. Benim iş güvencem neyse onun da iş güvencesi o.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN YAKIŞ – Ama hayır, bunun da ayrı olmak durumunda. Siz burada iş güvenliği...

BAŞKAN – Ha, “ayrı olmak durumunda” diyorsanız ayrı bir şey.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN YAKIŞ – Ayrı olmak durumunda.

BAŞKAN – Hah, onu söylüyorsanız ayrı bir şey o.

TMMOB TEMSİLCİSİ NURTEN YAKIŞ – Ben, iş güvenliği mühendisi, ortak sağlık, güvenliği biriminde çalışan iş güvenliği mühendisinden bahsediyorum, herhangi bir fabrikada çalışan bir mühendisten bahsetmiyorum. Yani ben bu yasa kapsamında bahsediyorum. Yani burada Türk-İş’in ve daha sonraki önermelerde olduğu gibi, ya iş yeri sendika temsilcisinin güvencesine sahip olmalı ya da burada bunun iş akdini zorlaştıracak kurallar koymak durumundayız. Eğer bunları koymazsak iş güvenliği hizmeti sunulamaz.

Bu kişinin iş akdi ancak etik ilkelere, haklı gerekçelere ve bunlar olmaksızın ağır tazminat yükümlülüğüyle bunların iş akdine ilişkin bir iş sözleşmesi formu düzenlenmelidir. O formda meslek odasına bildirim yükümlülüğü olmalıdır. Bu bir mühendislik hizmeti ise bu mühendislik hizmetinin denetimi sicillerinin tutulması da doğal olarak meslek odalarınca yapılacaktır. Bu nedenle meslek

odalarıyla bağları koparılmış bir mühendis ya da hekimin ondan beklenen hizmeti sunması ve... Bu yasanın ana unsurları olan bu kişiler güvenceden yoksun bırakılmamalıdır.

Ulusal konsey ete kemiğe bürünmelidir. Buradaki ulusal konsey aslında bu yasanın en önemli unsuru olmalı idi. Bu konsey karar alıcı bir mekanizma olmalı. Tavsiye kararları niteliğindeki alınan kararların bugüne kadar pratikte bir karşılığının olmadığını hepimiz biliyoruz. Bu konsey mutlaka ve mutlaka idari ve mali yönden özerk olmalıdır ve bu konsey iş güvenliği ve işçi sağlığı konusundaki tüm politikaları belirleme yetkisine sahip olmalıdır.

Ortak sağlık, güvenlik birimleriyle iş sağlığı ve güvenliği birimlerinin oluşumunun yanlış olduğunu söyledik, yeniden burada bir şey söylemeyeceğim.

Yasa, somut normlar içermeli ve uygulamanın tümü yönetmeliklere bırakılmamalıdır. Bu yasa on sekiz yönetmelik öngörüyor. Biz, burada genel olarak ifade edilen şeylerden neyin hak, yetki ve sorumluluk olduğunu bir türlü anlayamayacağız. Çıkarılacak yönetmeliklerde bunların uygulama zorluklarını hep birlikte yaşayacağız. “Yasaya uygun mudur, değil midir?” tartışması yeniden yaşanacak. On yıllık geçmiş, bize birtakım şeyleri öğretmiş olmalı diye düşünüyoruz.

İş Yasası’nın yürürlükten kaldırılan maddeleri yeniden incelenmeli, muadili olmayan maddeler İş Yasası’nda korunmalıdır. Aile Bakanlığından gelen yetkilinin söylediği doğrudur, bu 85’inci madde korunmalıdır. Bir de “genç çalışan” tanımını da biraz düşünmek gerekiyor. Eğer bugün 4+4+4 eğitimi öngörülmüşse on sekiz yaşından önce kimsenin çalışmaması gerekiyor. “Genç işçi” den anlaşılan ne olmalı?” diye bir daha düşünmek gerekiyor, bunu yeniden gözden geçirmek gerekiyor.

Bir de tasarinın 27’nci maddesi ile 4857 sayılı İş Yasası’nda yürürlükten kaldırılan maddeler düzenleniyor. Burada geçici iş ilişkisini düzenleyen madde kaldırılıyor. Buradaki bir madde ile “İşçiye sağlık ve güvenlik risklerine karşı gerekli eğitimi vermekle yükümlüdür.” cümlesi kaldırılmış, bu tasarı kapsamına alınmamıştır; bu, İş Yasası’nda korunmalıdır. Aynı şekilde, 69’uncu maddenin 4, 5 ve 6’ncı fıkralarının da muadili bu tasarıda bulunmamaktadır çünkü buradaki gece çalışma sürelerini düzenliyor. Bu yönetmelik şeyine alınmış, düzenleyici işleme konu yapılacağı söylenmiş. Yasayla verilmiş bir hak, düzenleyici işleme konu yapılmaması gerekiyor. Bu işçiler için alınmış bir haktır; yönetmelik her zaman kolayca değişen bir şeydir, yasada varlığını korumalıdır.

Yine, ağır ve tehlikeli işler söylendi, onu geçiyorum.

Bir de 10’uncu maddede çalışmaktan kaçınma hakkı düzenleniyor. Burada işverenler de buna tek tek itiraz ediyorlar ama itirazları yerinde değil çünkü işçi sağlığı ve güvenliği kurulu en az 50 işçi çalıştıran iş yerlerinde kurulabilmekte. Bu işçi sağlığı ve güvenliği kurulu olmayan yerlerde, 10 işçinin çalıştığı iş yerlerinde işten kaçınma hakkını kullanabilecek işçi sayısı çok azdır. Yine, güvencesiz işçilerin bugün ölümüne, gündelik olarak gidip öldüklerini de görüyoruz. Bu haktan yararlanacak hiçbir işçi de çıkmayacaktır. Bunun da karşılığının olması gerekiyor hayatta.

Yürürlük maddesi de sorunlu. Zaten 2003 yılından beri çıkarılan yasa bugüne kadar uygulanmamıştır. Bugüne kadar 78, 81, 82'nin uygulanması gerekiyordu, bu yasal bir zorunluluktur, yasa emriydi ve on yıldır uygulanmadı. Bunu üç ila iki yıl ötelemek de hakikaten bu konuda niyetimizi ortaya koyuyor. Bu yasa yasalastığı anda yürürlüğe girmeli.

Şimdilik söyleyeceklerimiz bunlar. Bunları, görüşlerimizi de yazılı olarak da iletacağız.

Sabırla dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz.

Tarafların tümünü dinledik. Şimdiye kadar, katılıp söz vermediğimiz kimse kalmadı. Bütün taraflar söz aldılar, düşüncelerini belirttiler. Hepsini tek tek not aldık, Genel Müdürümüz de not aldı, Müsteşarımız da not aldı. Yarın büyük bir ihtimal Meclis çalışmayacağı için Komisyonu toplama şansımız gözüküyor, artık haftaya Komisyonu toplayacağız ve bu yasayı önergelerle, sayın vekillerimizin katkılarıyla -“herkesin mutlu olacağı” diyemiyorum çünkü burada farklı taraflar var- uygun ve kabul edilebilir, tarafların çok fazla rahatsız olmayacağı, yasayı süreçte içselleştirecekleri bir hâle getirmek için çabamız devam edecek.

Katılımınız için hepinize çok teşekkür ediyorum ben. Bakanlık temsilcilerine, Sayın Müsteşar Yardımcısına, Genel Müdüre, Türk Tabipler Birliği Genel Başkanına, TMMOB üyelerine, yöneticilerine, TESK yöneticilerine, tüm katılımcılara çok teşekkür ediyorum.

Önümüzdeki hafta Komisyon devam edecek ama çok kısa bir süremiz kaldığını da belirtmek isterim. Artık bunu önergelerle zenginleştirerek, mevcut ana Komisyona raporumuzu yazarak geçireceğiz.

Çok teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 15.42